

**rijksuniversiteit
groningen**

**faculteit ruimtelijke
wetenschappen**

De invloed van publieke participatie op de landschapskwaliteit

Bachelorscriptie Technische Planologie
Valentijn Kaal, s1928104

Groningen, 16 juni 2014

Begeleider: K. Gugerell

Samenvatting

Onder invloed van een veranderende wereld met steeds mondigere burgers is publieke participatie een steeds vaker voorkomend fenomeen. Op verschillende niveaus van beleidsvorming wordt het instrument toegepast om verschillende redenen. In dit onderzoek zal aan de hand van de meest recente wetenschappelijke literatuur besproken worden in hoeverre het toepassen van publieke participatie invloed heeft op de kwaliteit van het landschap. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook:

‘Heeft het gebruik van publieke participatie invloed op de landschapskwaliteit?’

Op basis van de meest recente concepten en inzichten op het gebied van publieke participatie en de beoordeling van de kwaliteit van het landschap wordt een theoretisch kader besproken dat vervolgens op een casus wordt toegepast. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen effectieve ‘echte’ publieke participatie en disfunctionele participatie. Vervolgens wordt er een indeling gemaakt van de mate van participatie. De kwaliteit van het landschap wordt gemeten vanuit het perspectief van de gebruiker van het landschap, dit subjectieve paradigma is wetenschappelijk het meest robuust en tegenwoordig de meest geaccepteerde zienswijze van landschapskwaliteit en de totstandkoming daarvan.

De analyse van de casus Westpark, een park gelegen aan de rand van Groningen tussen de wijken Vinkhuizen, de Held en Hoogkerk, wijst uit dat het zeer aannemelijk is dat toepassen van publieke participatie invloed heeft op de landschapskwaliteit. Er is een verband aangetoond tussen de erkenning van het belang van in het park aanwezige elementen die uit het participatieproces naar voren gekomen zijn en de waardering van het park bij parkbezoekers. Dit verband kan niet worden aangetoond bij mensen die het park nog nooit bezocht hadden en niet vertegenwoordigd waren in het participatieproces. Er wordt geconcludeerd dat het publieke participatie invloed heeft op de landschapskwaliteit.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Inleiding	4
Aanleiding	
Probleemstelling	
Doelstelling	
Hoofd- en deelvragen	
Hoofdstuk 2 – Theoretisch kader	6
Proces en mate van participatie	
Landschapskwaliteit	
Conceptueel Model	
Hoofdstuk 3 – Methodologie	12
Hoofdstuk 4 – Casus Westpark	14
Introductie Casus	
Participatie 1990-2005	
Participatie 2005-nu	
Benoembare resultaten in het eindplan	
Kwaliteit van het park op basis van gebruikers van het park	
Kwaliteit van het park op basis van niet-gebruikers van het park	
Hoofdstuk 5 – Conclusies	23
Discussie	
Literatuur	25
Bijlagen	27

Hoofdstuk 1 – Inleiding

Aanleiding

In de afgelopen jaren heeft er een verschuiving plaatsgevonden op het gebied van besluitvorming en de analyse hiervan. Waar voorheen de overheid vooral zelf beleid maakte en dat uitvoerde, is er tegenwoordig sprake van een netwerk waarbinnen overheid, instanties en burgers samen tot beleid komen dat vervolgens uitgevoerd wordt (Teisman, 2000; Coenen et al., 2001) Dat deze verschuiving in de manier van beleid maken in samenspraak met belanghebbende partijen en de erkenning van de burger als belanghebbende daadwerkelijk plaats vindt blijkt onder andere uit het ondertekenen van de European Landscape Convention door verschillende landen, waaronder Nederland in 2005 (Council of Europe, 2014).

Met het accepteren van dit verdrag beloven de ondertekenaars de verschillende artikelen van het verdrag na te leven. Artikel 5 van het verdrag stelt dat het publiek geraadpleegd moet worden bij ingrepen in het landschap omdat landschap een onderwerp is dat iedereen aangaat en dat zorg voor het landschap samenwerking tussen een grote verscheidenheid aan organisaties en mensen behoeft (Council of Europe, 2014). Uit het recent ondertekenen van dit verdrag blijkt dat publieke participatie een relatief nieuw onderwerp is. Tegenwoordig is ook op de lagere schaalniveaus aandacht voor publieke participatie terug te zien. In de gemeente Groningen is in de Kadernota Burgerparticipatie (2010) vastgelegd dat burgers serieus genomen moet worden, ze in ieder geval betrokken moeten worden bij de besluitvorming en dat deze burgerparticipatie verder geprofessionaliseerd moet worden. Tevredenheid van de burgers over hun gemeente wordt als een belangrijk doel genoemd. Die tevredenheid kan zich onder andere uiten in een positief beeld over de kwaliteit van het landschap.

En hoewel gemeenten wel doelen hebben die ze na willen streven met dit instrument, is er eigenlijk relatief weinig bekend over de invloed van het gebruik van dit instrument met betrekking tot het nastreven van die doelen.

Probleemstelling

De ELC noemt dat publieke participatie moet bijdragen aan de verhoging van de landschapskwaliteit. Deze vorm van besluitvorming wordt op gemeentelijk niveau toegepast. Echter is er geen eenduidige manier om te bepalen wat de effecten zijn van publieke participatie en hoe deze beoordeeld moeten worden. Hetzelfde geldt voor het meten van landschapskwaliteit. Hier vloeit het probleem uit voort. Namelijk dat er geen vanzelfsprekend verband is tussen deze moeilijk te definiëren zaken.

Doelstelling

Dit onderzoek probeert te achterhalen of achteraf te analyseren is of het publieke participatieproces zorgt voor toegevoegde waarde op het gebied van de landschapskwaliteit. Aan de hand van het, op basis van de wetenschappelijke literatuur, theoretische kader zal de casus Westpark geanalyseerd worden en is het

doel om een conclusie te trekken over of er wel of geen verband is tussen publieke participatie en de landschapskwaliteit. Daarnaast is het doel om een theoretisch kader te schetsen dat ook gebruikt kan worden bij de analyse van andere publieke participatie projecten.

Hoofd- en deelvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek luidt

‘Heeft het toepassen van publieke participatie invloed op de landschapskwaliteit?’

Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden zullen er een aantal deelvragen beantwoord moeten worden. Er zijn vier deelvragen opgesteld om dit te bewerkstelligen.

- 1. Wanneer is er sprake van echte publieke participatie?*
- 2. Is het mogelijk om, wanneer er sprake is van publieke participatie, onderscheidt in gradaties van publieke participatie?*
- 3. Waar is landschapskwaliteit van afhankelijk en hoe is die te meten?*
- 4. Is er in een situatie waarin publieke participatie gebruikt is effect op de landschapskwaliteit waar te nemen? En zo ja, welk effect?*

De eerste drie deelvragen zullen op basis van de meest recente wetenschappelijke literatuur op dit gebied beantwoord worden. Vervolgens zal dit theoretische kader gebruikt worden om het publieke participatieproces in de casus Westpark in Groningen te analyseren.

Hoofdstuk 2 – Theoretisch Kader

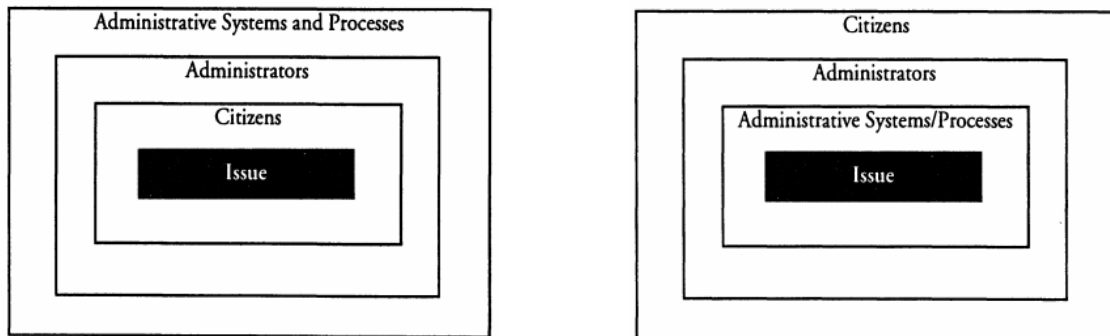
De in hoofdstuk 1 genoemde ELC stelt haar richtlijnen dat de ondertekenende partijen bij alle ingrepen in het landschap gebruik dienen te maken van publieke participatie. Het doel van deze participatie is burgers een actieve rol te laten spelen met betrekking tot het formuleren, implementeren en waarborgen van landschapskwaliteit. Daarbij zou bij elk project over het algemeen de landschapskwaliteit moeten verbeteren (Council of Europe 2000, p. 29). Deze connectie tussen het gebruik van publieke participatie en het verbeteren van de landschapskwaliteit is in de wetenschappelijke literatuur met regelmaat terug te vinden (Crewe, 2001; Innes & Booher, 2004; Berner et al., 2011).

Publieke participatie is tegenwoordig een geaccepteerd en veel gebruikt instrument in de ruimtelijke planning (Brabham, 2009; Hartmann, 2012). Bij het betrekken van burgers bij het besluitvormingsproces is goede planning van het proces, doordachte voorbereiding en een flexibele houding van belang. Op deze manier kunnen burgers bij het proces betrokken worden en kunnen 'goede' oplossingen gevonden worden (Renn, et al., 1993). Dit omdat planning onzekerheid, complexiteit en normativiteit met zich mee brengt (Hartmann, 2012). De onzekerheid komt voort uit het feit dat er veelal meerdere realistische rationele verwachtingen voor de toekomst neergezet kunnen worden over een plan. Complexiteit is er omdat elke situatie anders is en elke oplossing uniek. Dit zorgt ervoor dat er geen eenduidige manier is om alle opties tegen elkaar af te wegen. Hier komt nog bij dat planners vanuit een bepaald beeld handelen van wat zij goed en fout vinden (Hartmann, 2012). Het hiervoor genoemde rechtvaardigt het raadplegen van het publiek omdat de verschillende mensen die beïnvloed worden door de plannen en er mogelijk baat bij hebben de wereld op hun eigen manier zien (Baum, 1977: 414). Bovendien past het concept publieke participatie bij onze democratische idealen en weerspiegelt het betrekken van mensen die onder invloed staan van deze beslissingen een beeld van een overheid voor mensen, door mensen (Renn et al., 1993; Irvin & Stansbury, 2004; Innes & Booher, 2007; Jones, 2007). Het eerder genoemde normatieve aspect van publieke participatie is niet enkel van noemenswaardig belang in het proces zelf maar ook bij de beoordeling daarvan (Berner et al., 2011). Omdat publieke participatie veelal gebruikt wordt als verlengstuk van de democratische rechten van burgers en de uitkomst van het proces hun bedient (Innes & Booher, 2004; Irvin & Stansbury, 2004) is gekozen om de beoordeling van de participatie vanuit het oogpunt van de burger te benaderen.

Proces en mate van participatie

Allereerst zal bepaald moeten worden of het proces een legitiem participatieproces is waarin burgers de kans hebben om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op het probleem en de oplossing daarvan. Wanneer het proces geanalyseerd wordt is het belangrijk om te achterhalen of het geraadpleegde publiek representatief is voor de burgers op wie het project invloed heeft, het publiek vanaf het begin is betrokken bij de participatie, er mogelijkheden zijn geweest om daadwerkelijk de discussie aan te gaan met de beleidsmakers en dat diezelfde beleidsmakers toegewijd zijn aan het proces en input uit het proces niet onbeantwoord blijft (Beierle & Koninsky, 2000). Irvin & Stansbury (2004) schetsen soortgelijke condities en voegen er aan toe dat het open

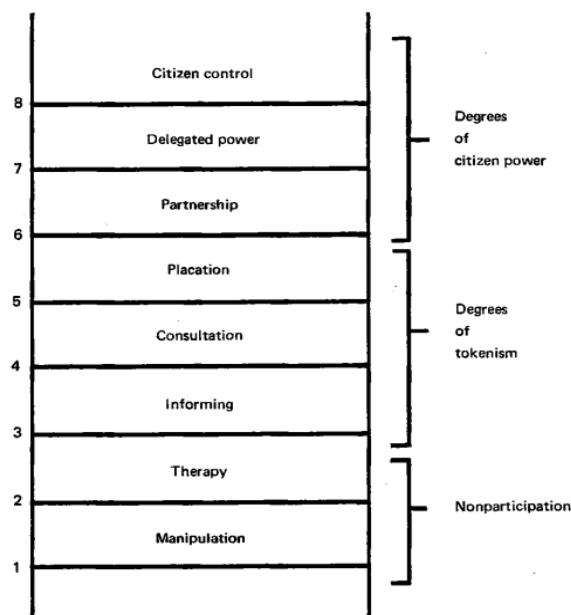
proces is waarbinnen wel duidelijkheid moet zijn over wie uiteindelijk de beslissingsbevoegde instantie is. Het proces dient zo vorm gegeven te worden dat de deze punten bewerkstelligd kunnen worden. Volgens King (1998) bestaan publieke participatie processen uit vier hoofdcomponenten. Dit zijn achtereenvolgens (1) Het probleem; (2) de politieke structuren, regelgeving en het wettelijke kader die van invloed zijn op het proces; (3) de betrokken ambtenaren; en (4) de burgers. In figuur 1 zijn een participatieproces dat kans biedt om de hierboven genoemde punten in het proces te verwerken (links) en een participatieproces waarbij dat niet het geval is (rechts) afgebeeld.

Figuur 1: Schematische weergave van disfunctionele publieke participatie (King et al., 1998)

Het wezenlijke verschil tussen de beide situaties is de afstand van de burger en de politieke structuren, regelgeving en het wettelijke kader die van invloed zijn op het proces tot het probleem. In de linker situatie is het de burger die direct bij de probleemdefinitie betrokken is. De ambtenaren dienen als brug tussen de burger en de politieke structuren, regelgeving en het wettelijke kader zodat zij het proces op die manier vorm kunnen geven aan de hand van de probleemdefinitie en er dus geen beperkingen optreden door de al aanwezige structuren en kaders. Dit is voor burgers belangrijk gebleken omdat zij zich hierdoor meer als partner in het proces dan onderwerp van het proces voelen (Berner et al., 2011). In de rechter schematische weergave beperken de politieke structuren, regelgeving en het wettelijke kader de probleemdefinitie omdat die basis vormen voor de probleem definitie. Omdat de burgers op deze manier pas betrokken worden nadat dit gebeurd is ligt een groot deel van de beslissingen al vast onder invloed deze structuren en kaders. Op deze manier kunnen ze maar een beperkte invloed hebben die zich vooral beperkt tot geraadpleegd en geïnformeerd worden (Bishop & Davis, 2002). Door diezelfde structuren en kaders hebben ambtenaren ook geen feitelijke macht om het probleem te herdefiniëren of de kaders aan te passen omdat deze al de basis vormen voor de probleemdefinitie zodat burgers enkel kunnen reageren op de plannen en deze veroordelen (King et al., 1998)

Om onderscheid te kunnen maken tussen de verschillende maten van participatie is de participatieladder van Arnstein (1969) een bruikbaar hulpmiddel. De participatieladder is een versimpelde weergave van de werkelijkheid, omvat ook negatieve vormen van participatie en is zeer nauwkeurig in de analyse van ruimtelijke ordening (Kotus, 2013). Daarom is deze metafoor een basis om duidelijk te illustreren dat er een verschil kan zijn in de mate van participatie (Arnstein, 1969). In figuur 2 is de participatieladder afgebeeld. Participatie wordt gezien als een continuüm tussen de mogelijkheden van oppervlakkige

plichtmatige participatie en volledige macht bij de burger. Ergens tussen die mogelijkheden zit een punt waar de macht meer bij de burger ligt dan bij de overheid. Ook om deze reden dient de ladder als sterke basis om participatie te classificeren en te waarderen (Bishop & Davis, 2002). Waar Arnstein (1969) participatie vanuit het perspectief van de burger benadert, bespreken Shand & Arnberg (1996) een continuüm van participatie met een spectrum van minimale input van burgers tot volledige controle door regelmatige referenda vanuit het perspectief van de uitvoerende macht. Hier op voort bouwend kan een categorisering in vijf gradaties van participatie met de daar aan gerelateerde instrumenten om deze participatie toe te passen opgesteld worden (Bishop & Davis, 2002). Deze is in figuur 3 te zien.

Figuur 2: De participatieladder van Arnstein (1969)

← minimum participation		maximum participation →		
Information	Consultation	Partnership	Delegation	Control
<ul style="list-style-type: none"> • surveys • focus groups • public information campaign 	<ul style="list-style-type: none"> • key contacts • interest group meetings • town hall meetings • circulation of proposals • public hearings 	<ul style="list-style-type: none"> • advisory committees • policy communities 	<ul style="list-style-type: none"> • public enquires • impact assessment studies 	<ul style="list-style-type: none"> • referenda

Figuur 3: Categorisering van participatie op basis van gebruikte instrumenten (Bishop & Davis, 2002)

De 'informatie' categorie is te vergelijken met wat Arnstein (1969) non participatie noemt. Ook is er overlap wat betreft de opvatting met de derde en vierde van de participatieladder. Het doel is om de burger te informeren en te overtuigen van de plannen van de beleidsmaker. Door kennis te nemen van de mening van de burger wordt zij betrokken in het proces, echter ligt de absolute macht bij de overheid (Arnstein, 1969; Bishop & Davis, 2002). Consultatie is enkel participatie wanneer de verzamelde informatie daadwerkelijk invloed kan hebben op het besluitvormingsproces (Bishop & Davis, 2002). Op de ladder van Arnstein (1969) komt dit het meest overeen met trede vier, vijf en zes van de ladder. Er dient sprake te zijn van communicatie

waarbij informatie van beide kanten komt en er geen sprake is van eenrichtingsverkeer vanuit de beleidsmaker. Op de vierde trede van de ladder (consultatie) worden veelal enquêtes en bijeenkomsten gebruikt om het publiek te raadplegen. De afstand naar de beleidsmakers blijft groot omdat ze slechtst een abstracte weergave van de mensen krijgen en op basis daarvan beslissen in hoeverre en op welke manier dat in hun plannen invulling gaat krijgen. Bij participatie op de volgende trede (toenadering) worden ook mensen in commissies geplaatst om mee te praten, echter ligt de daadwerkelijke macht ook hier bij de uitvoerende macht. Op de zesde trede van de ladder (partnerschap) is na het stellen van bepaalde kaders waarbinnen besluiten gemaakt kunnen worden daadwerkelijke ruimte voor burgers om te onderhandelen. In veel gevallen gebeurt dit via afgevaardigden zoals voorzitters van burgerorganisaties (Arnstein, 1969). Bij participatie als partners ligt een groot deel van de macht bij de burger. Er wordt gebruik gemaakt van representatieve groepen burgers en adviescommissies die actief bij het proces betrokken worden (Bishop & Davis, 2002). Als het gaat om delegatie en controle, categorieën die zowel op het spectrum van Bishop & Davis (2002) als de participatieladder van Arnstein (1969) voorkomen, is het vooral de burger die het initiatief neemt en de macht over het proces en de uitkomst daarvan in handen heeft (Arnstein, 1969; Bishop & Davis 2002). Echter zijn, in onder andere Nederland de tweede en derde categorie van het spectrum de meest gebruikelijke vormen van participatie (Shand & Arnberg, 1996). Bij de analyse van participatie is het niet zo dat dat een proces in een bepaalde categorie of trede op de ladder geplaatst moet worden, deze benaderingen dienen slechts als hulpmiddel om als leidraad te dienen in de complexe wereld van participatie (Arnstein, 1969; Bishop & Davis, 2002). Aan de hand van kenmerken uit de bovengenoemde theoretische inzichten kan de kwaliteit van het proces besproken worden en is het mogelijk een indicatie te geven van de mate en vorm van participatie.

Landschapskwaliteit

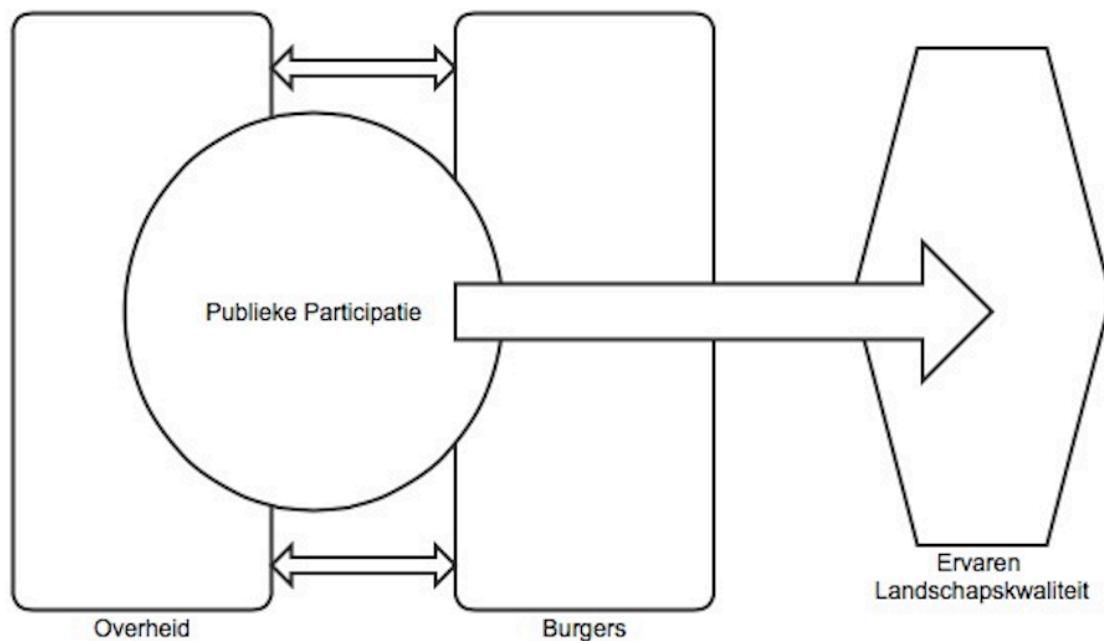
Om duidelijkheid te scheppen in de langlopende discussie in de wetenschappelijke literatuur over de bepaling van de kwaliteit van een landschap heeft Lothian (1999) de historie van de meest besproken paradigma's geanalyseerd. Hij concludeert dat het subjectieve paradigma de meest geschikte is om landschapskwaliteit te bepalen. De stroming waarvan Lothian (1999) zegt dat het de juiste is om te gebruiken bij de analyse van de kwaliteit van een landschap houdt in dat de subjectieve mening van een breder publiek gebruikt wordt om een objectief beeld te schetsen van de kwaliteit van dat landschap. Omdat deze methode een objectief beeld schetst, te repliceren is, de voorkeuren van de maatschappij weergeeft en statistisch verantwoord is noemt hij het een wetenschappelijk verantwoorde methode. Bovendien kan er, vanwege de voorspellende mogelijkheden op basis van de uitkomsten, een inschatting gemaakt worden van bepaalde ingrepen op landschapskwaliteit. Tveit et al. (2007) noemen de interpretatie van degene die het landschap ervaart ook als een belangrijk uitgangspunt en erkennen ook dat het aggregeren van een mening uit verschillende meningen in een groep van betekenis kan zijn om een objectief beeld van de landschapskwaliteit te schetsen. Daarnaast benoemt ook Daniel (2001) dat deze manier van het meten van de kwaliteit van een landschap de juiste is. Echter moet volgens hem ook de mening van de expert in ogenschouw genomen worden. Een gebalanceerde vorm van het beoordelen van een landschap met de mening van de expert gebaseerd op biofysische

eigenschappen van dit landschap enerzijds en de op perceptie van de gebruiker berustende mening anderzijds ziet hij als de ideale vorm om landschapskwaliteit te beoordelen. Het is van essentieel belang om de voorkeuren van gebruikers mee te nemen in een ontwerp. Reden hiervoor is dat wanneer de voorkeuren en wensen van de gebruikers gebruikt worden zij het landschap als positiever ervaren (Ozer & Baris, 2013). In deze benadering kan de waargenomen landschapskwaliteit afgeleid worden uit de percepties van verschillende groepen respondenten. Deze perceptie komt voort uit interpretatie van het landschap gevoerd door hoe mensen een bepaalde plaats waarnemen en hoe ze daar op basis van hun emoties op reageren en een bepaald gevoel bij krijgen (Kara, 2013).

Zoals eerder genoemd stelt de ELC dat elk project de landschapskwaliteit zou moeten verbeteren (Council of Europe, 2000 p.29). Ook is in de wetenschappelijke literatuur de eerder genoemde connectie tussen publieke participatie en landschapskwaliteit met regelmaat terug te vinden (Crewe, 2001; Innes & Booher, 2004; Berner et al., 2011). Wanneer publieke participatie goed uitgevoerd wordt kunnen er belangrijke doelen gehaald worden (Beierele & Koninsky, 2000) en het belang van het publiek maar ook waarde die zij hechten aan het landschap moeten meegenomen worden wanneer publieke participatie beoordeeld wordt (Irvin & Stansbury, 2004; Jones, 2007). Het behalen van een bepaalde landschapskwaliteit kan dus een graadmeter zijn voor de succes van het publieke participatie project.

Conceptueel model

De in het theoretisch kader benoemde zaken en concepten en de verbanden daartussen zijn in figuur 3 schematisch weergegeven.

Figuur 3: Conceptueel model van het onderzoek (Kaal, 2014)

In de figuur is de participatie en de mate van participatie schematisch weergegeven. De mate waarin de overheid of burgers overlap hebben met het participatieproces bepaalt

in welke mate er geparticipeerd wordt. De pijlen tussen de overheid en burgers illustreren dat het schuiven over het continuüm van de mate van publieke participatie verband houdt met de mate waarin overheid en burgers het proces beïnvloeden. De grote pijl vanuit het proces die door het blok dat voor de burgers staat heen loopt, laat zien dat ongeacht op welke plaats op de participatieladder of het –spectrum het proces geplaatst kan worden, de ervaren landschapskwaliteit een product van de participerende en vertegenwoordigde groep burgers samen.

.

Hoofdstuk 3 – Methodologie

Het onderzoek vindt plaats binnen de kwalitatieve traditie. In dit onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende manieren van dataverzameling. Allereerst is op basis van de bestaande wetenschappelijke literatuur een theoretisch kader opgesteld. Deze bestaande literatuur is belangrijk voor het onderzoek omdat het essentieel is voor de productie van nieuwe kennis om voort te bouwen op bestaande kennis. Triangulatie op basis van meerdere bronnen leveren een sterker theoretisch kader op (O'Leary, 2010).

In dit onderzoek wordt een casus bestudeerd. Hierbij worden een bepaald fenomeen binnen een afgebakend gebied bestudeerd vanuit verschillende perspectieven. Hiervoor worden veelsoortige documenten geanalyseerd, interviews gehouden en enquêtes gehouden. Bij de analyse van deze documenten is het belangrijk dat er de realisatie is dat er gewerkt wordt met documenten die door een andere auteur zijn opgesteld. Dit betekent dat het document niet geschreven is om te dienen voor dit onderzoek en de onderzoeker zelf de data uit deze documenten moet halen. Hoewel de auteur(s) van een document een poging gedaan kunnen hebben om zo objectief mogelijk te zijn bij het samenstellen van het document is er toch altijd sprake van een zekere subjectiviteit van de auteur. Daar komt bij dat bij het analyseren van deze documenten ook gewaakt moet worden voor de subjectiviteit van degene die deze documenten analyseert (O'Leary, 2010).

De interviews die gehouden en geanalyseerd worden in dit onderzoek zijn semigestructureerde interviews geweest. Voordelen van deze methode van dataverzameling is dat de interviews veel kwalitatieve data opleveren, zowel verbale als non-verbale data, de flexibiliteit geboden wordt om zaken te verkennen die tijdens het gesprek naar boven komen en gestructureerd genoeg zijn om gestandaardiseerde data te genereren. Echter spelen er wel ethische kwesties die in ogenschouw genomen dienen te worden, zo is het belangrijk dat de anonimiteit van de respondenten in acht genomen wordt wanneer de respondent dit wenst en macht niet misbruikt wordt. De interviewer moet opletten dat hij niet met sturende vragen de respondent naar bepaalde antwoorden leidt (O'Leary, 2010).

De respondenten die geïnterviewd zijn voor dit onderzoek zijn Jan van de Bospoort en Herman Lubbers. Eerstgenoemde is senior landschapsarchitect bij de gemeente Groningen en werkt samen met andere afdelingen integraal aan de ontwikkeling van de stad. In het verleden is hij betrokken geweest bij het Westpark project. Tevens is hij de ontwerper van het Italiaanse Mozaïek plan dat er halverwege de jaren '90 van de vorige eeuw lag. De Heer Lubbers was van 2007 tot mei 2014 projectleider Westpark en had zodoende de eindverantwoordelijkheid over het project. Hij heeft ervaring in de gebiedsontwikkeling. Zij mogen aangemerkt worden als 'insiders' omdat zij dicht bij het project hebben gestaan en in dienst zijn/waren van de instantie die het project heeft getrokken en vanwege de ervaring die zij hebben op het gebied van landschapsontwikkeling met verschillende projecten mogen ze bovendien als 'highly experienced' aangemerkt worden (O'Leary, 2010). De interviews worden enerzijds gebruikt om inzicht te krijgen in de situatie rondom de publieke participatie en dienen anderzijds als basis voor de enquêtes. Beide respondenten hebben toestemming gegeven voor het gebruik van hun naam in dit onderzoek.

Om kwantitatieve data over de kwaliteit van het landschap te genereren worden enquêtes gebruikt. Bij een enquête worden aan grotere groepen mensen dezelfde vragen gesteld over hun mening over bepaalde zaken en kenmerken van de respondenten (O'Leary, 2010). De enquêtes leveren binaire, ordinale en nominale variabelen op. De binaire variabelen komen voort uit de keuze om een rondje wel of niet aan te vinken en waarmee de respondent aangeeft iets wel of niet belangrijk te vinden. De ordinale variabelen komen voort uit vragen waarbij de schaal van Likert(1932) gebruikt wordt. Deze schaal geeft 5 keuzes weer waarbij het 1 staat voor de meest positieve antwoord en de 5 voor het meest negatieve antwoord.

Voor de enquêtes die ingevuld worden op basis van foto's wordt de methode van Puschmann en Dramstad (2002) zoveel mogelijk gevolgd. Bij deze methode wordt een gebied volgens een regelmatig raster van 500 bij 500 meter opgedeeld en worden in elk van deze vakken in ieder geval één soms meerdere foto's genomen. Het voordeel van deze methode is dat alle types van het landschap aandacht krijgen en voldoende belicht worden. Omdat het Westpark te klein is om deze methode exact te volgen is besloten om op een kleinere schaal voor volledige fotodekking te geven. Ook is besloten enkel foto's van openbare paden en wegen te nemen om zo het perspectief weer te geven van dat de respondent zou hebben als hij daadwerkelijk in het park was. Alle foto's worden met een iPhone 5 camera op een hoogte van 1,7 meter genomen.

Voor beide enquêtes geldt dat de doelgroep zeer breed is. De respondent moet aan slechts één criterium voldoen en dat is dat hij of zij een parkbezoeker of potentiële parkbezoeker is. Deze keuze is gemaakt om een zo groot mogelijk aantal respondenten te krijgen voor de enquêtes. Er is ook besloten niet naar leeftijd, geslacht en andere kenmerken van de respondent te vragen om de drempel om mee te doen zo laag mogelijk te houden en omdat deze gegevens niet relevant zijn voor dit onderzoek. Het doel van de enquête is om ex post de effecten van de participatie te kunnen meten.

Om te testen of er een verband is tussen binaire en ordinale uitkomst van de enquêtes is gekozen om een Mann-Whitney U test te doen. Deze test is het meest geschikt om te testen of er een verband is tussen deze variabelen (Norusis, 2010) Ook is er vanwege de schaal van het onderzoek gekozen voor een 90% betrouwbaarheidsinterval.

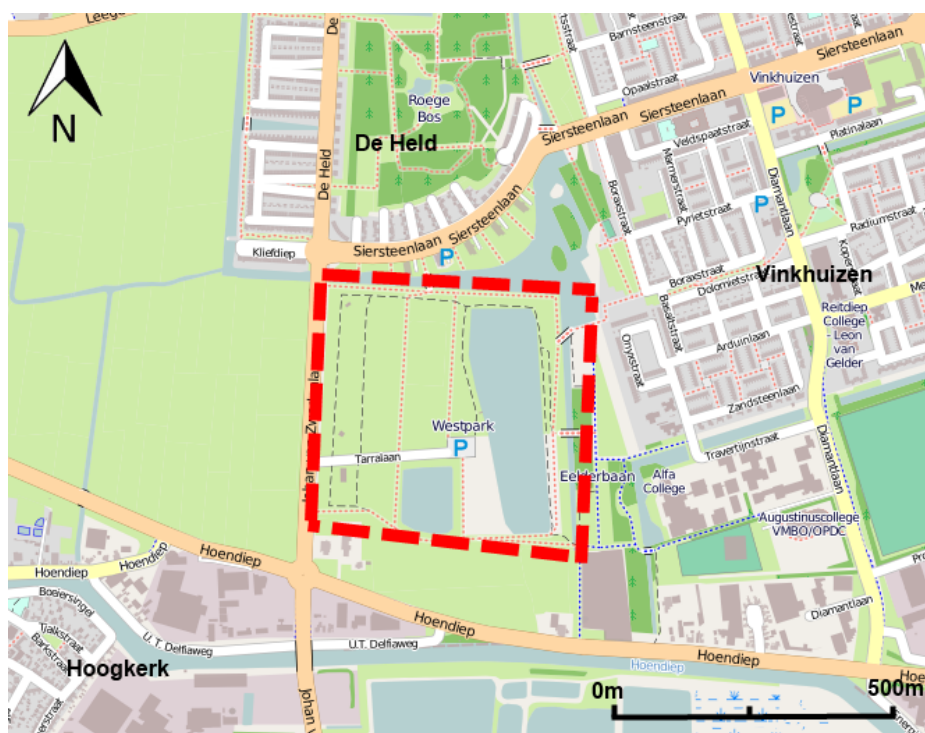
Hoofdstuk 4 – Casus Westpark

Introductie casus

Het terrein waar het Westpark nu ligt heeft een lange voorgeschiedenis. Het 25 hectare grote gebied, aangegeven in figuur 3, is gelegen tussen de wijken Vinkhuizen, de Held en Hoogkerk. Het gebied is voorheen gebruikt door de Suikerunie om tarra, restgrond die vrijkomt bij het schoonmaken van suikerbieten, te storten. Daarnaast heeft de gemeente er restgrond van verschillende bouwlocaties uit de stad gestort. Hierdoor ligt het park gemiddeld 4 meter hoger dan het omliggende gebied (Bestemmingsplan Westpark, 2012)

Begin jaren '90 van de vorige eeuw werd het Westpark voor het eerst aangemerkt als park. In de nota 'Kleurgeven aan groen', onderdeel van de beleidsnota 'Groene Pepers', wordt het Westpark aangemerkt als een van de 5 stadsparken van de gemeente Groningen (van de Bospoort, interview 2014). De nota wijst, naast talloze andere kleine plantsoenen, vijf stadsparken aan met een bovendiense functie die ieder hun eigen karakter moesten krijgen. Naast het Westpark waren dit het Stadspark, het Noorderplantsoen, Kardinge en de Hoornse Plas. Voor het Westpark werd ook een plan gemaakt. Dit heeft er uiteindelijk toe geleid dat het park tegenwoordig toegespitst is op educatie, kinderen en ecologie. Het park is vrij toegankelijk voor iedereen om er gebruik van te maken en er kan gerecreëerd worden en gebruik gemaakt worden van de voorzieningen die de verenigingen bieden (van de Bospoort; Lubbers, interview 2014). Het proces is grofweg op te delen in twee tijdsdelen. In de periode van 1990 tot 2005 is er het een en ander gebeurd maar het project grotendeels in het slop geraakt.

De tweede periode is vanaf 2005 tot op heden. Reden voor deze tweedeling is dat er in 2005 een nieuwe projectleider op het project kwam en er een voor een andere aanpak gekozen werd. Het gebied dat wordt bedoeld als er gesproken wordt over het Westpark is aangegeven in figuur 4. Het gebied ligt tussen de wijken Vinkhuizen, de Held en Hoogkerk in de stad Groningen.

Figuur 4: Kaart omgeving Westpark (Kaal, 2014; bron: Openstreetmap.com)

Participatie 1990-2005

Zoals eerder genoemd zijn er in de jaren '90 van de vorige eeuw voor het eerst plannen gemaakt voor het Westpark als stadspark (Bestemmingsplan, 2012). Bij de planvorming destijds zijn vooral private partijen betrokken geweest. Genoemde partijen zijn Intratuin en Burgers Zoo Emmen. Het idee was destijds een Italiaanse Mozaïek. Van de Bospoort(interview, 2014) zegt hier over dat een veelkleurig park inhoudt waar een heel palet aan thema's aangeboden wordt. Dit om te compenseren voor de eentonigheid van de stempelwijk Vinkhuizen. In die tijd zijn er verschillende vormen van participatie toegepast. Zo lag 'het inrichtingsvoorstel van de gemeente voor het Italiaans Mozaïek ter inzage voor belangstellende' (Krant, 1997) Ook zijn er informatie/inspraak avonden gehouden deze hadden vooral het karakter van het informeren van de buurt van de plannen en het horen van de reactie van de burgers op die plannen (van de Bospoort, interview 2014). De berichtgeving in de krant destijds geeft dit goed weer: '.. kan de voorzitter van het wijkoverleg zijn mening ventileren' (Krant, 1997). Een anekdote van de heer van de Bospoort is illustratief voor de situatie: "Ik had het plan aan de bevolking toegelicht, we willen dit en dit (..), waarop Vree Meis (voorzitter van de wijkraad vinkhuizen) voor de zaal zei: (..) 'Dit is een goed plan, heeft u nog opmerkingen?' (..) Er kwamen nog wel een paar vragen maar niemand durfde nog wat. Ook de situatie waarin de mensen uiteindelijk wel overtuigd werden dat het een acceptabele situatie werd (van de Bospoort, interview 2014) waarbij het her lokaliseren van de waterski vereniging met motorboot ter geeft goed weer hoe de participatie verliep en ingevuld werd.

Het probleem is in dit geval gedefinieerd door de gemeente en geformuleerd aan de hand van de structuren en kaders die zij daarvoor hanteerden. Bovendien blijkt uit het bovenstaande dat de gemeente naar de burgers toegetreden is met een plan en dat zij pas laat in het proces betrokken werden. Dit komt overeen met het beeld dat King et al. (1998) schetsen van de vorm van een proces waarbinnen goede participatie niet mogelijk is. Het informerende en overtuigende karakter van het participatieproces in deze periode geven het een plaats onderaan de participatieladder van Arnstein (1969) in het gebied van de non participatie. Op basis van de gebruikte methoden en vormgeving van deze methoden kan gesproken worden van een plaats ergens tussen de eerste of tweede categorie van de classificatie van Bishop & Davis (2002). De bevolking werd in deze periode vooral geïnformeerd en overtuigd van het plan.

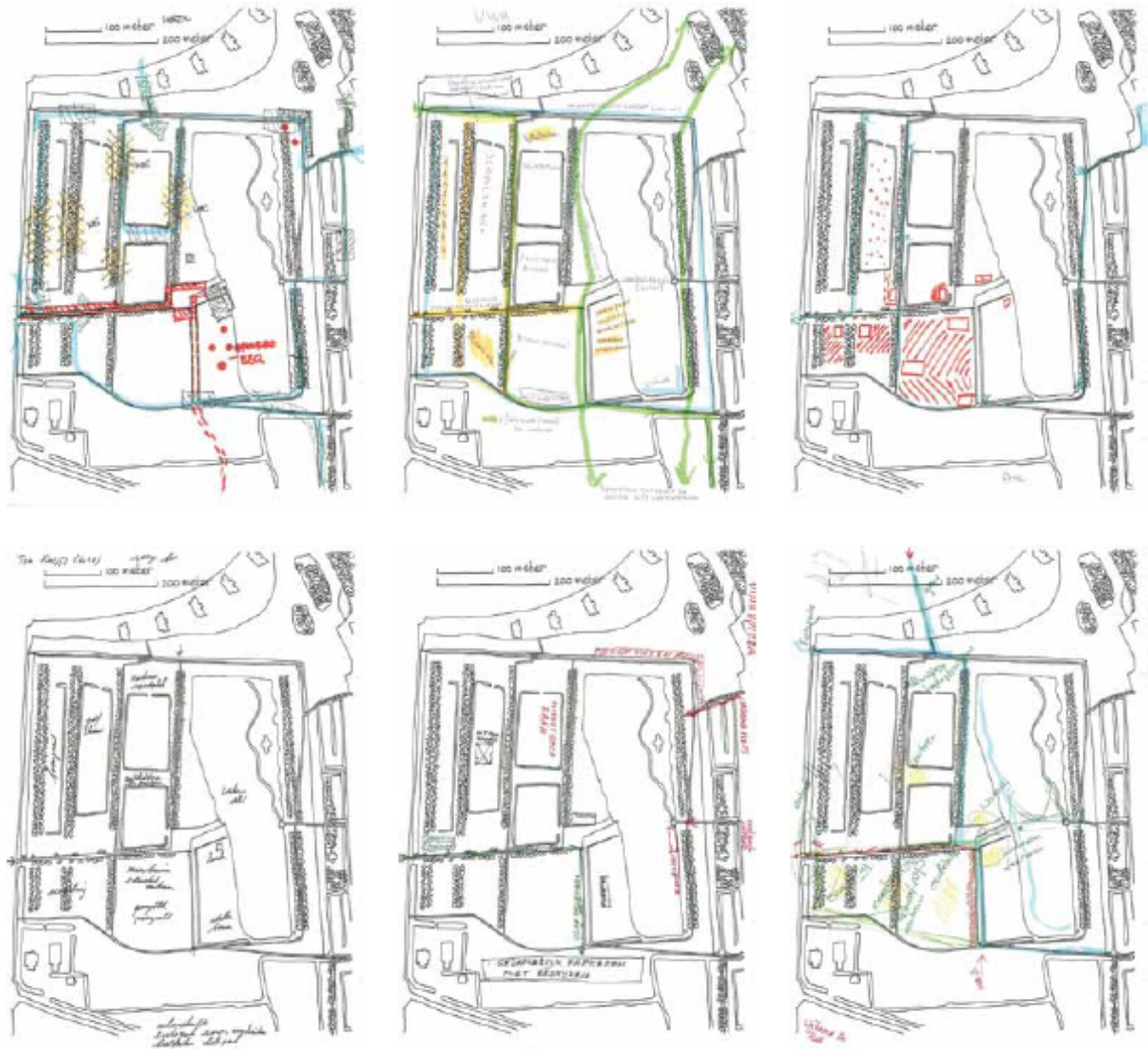
Participatie 2005-nu

'Het (terrein) bleef liggen zoals het lag. (..) En dat heeft al die jaren door gesudderd en het lag er maar een beetje braak te liggen en het verloederde ook wel enigszins' (Lubbers, interview 2014) Onder invloed van de beslissing van de gemeente om de waterski vereniging te her lokaliseren in het Westpark en de plannen van een ontwikkelaar om een bedrijventerreintje ten zuiden van het park te realiseren is het plan nieuw leven in geblazen (van de Bospoort; Lubbers, interview 2014). Hierover vertelt Lubbers dat de gemeente min of meer ideeën had opgehaald bij de buurt maar nooit een uitwerking hadden besproken. Het presenteren van het plan leverde een hoop protest, wantrouwen en boze mensen op waardoor besloten is om de mensen

vanaf dat moment bij het gehele proces te betrekken (Lubbers, interview 2014). Illustratief voor de participatie in deze periode is het verzoek van de Dierenbescherming om plannen te gaan maken om een asiel in het park te plaatsen voordat er besprekingen plaats vonden en plannen gemaakt zijn om dit te kunnen bewerkstelligen, de gemeente vanaf het moment dat het idee er was naar de burgers toe gegaan is met dit idee om te polsen hoe men tegenover een asiel stond (Lubbers, interview 2014).

Een ander voorbeeld van de participatie is dat de gemeente in deze nieuwe aanpak samen met de omwonenden de 'Visie Westpark 2012' heeft opgesteld. Hierbij hebben de voorzitters van de wijkraden van de omliggende wijken (Vinkhuizen, De Held en Hoogkerk) om tafel gezeten met de gemeenten en kunnen aangeven wat zij belangrijk vonden voor dit gebied. Ze hebben hierbij letterlijk een stift in handen gekregen om mee te tekenen aan de plannen voor de toekomst voor het park (Visie Westpark 2012, 2012). Hierbij zijn vooraf de harde kaders aangegeven waar niet of nauwelijks van afgeweken konden worden (Lubbers, interview 2014). Tijdens het opstellen van de Visie Westpark 2012 hebben de wijkraden, die optraden als vertegenwoordigers de inwoners van hun wijk, verschillende malen hun achterban geraadpleegd zodat hun belangen daadwerkelijk in de visie gewaarborgd zijn. In figuur 5 zijn tekeningen te zien die zijn voortgekomen uit de probleem definiërende fase van het proces waarin de vertegenwoordigers van de wijken in het park konden aangeven wat voor hun belangrijk was en hoe zij de toekomst van het park voor zich zagen.

Figuur 5: Verkenning functies samen met wijkraden (Visie Westpark 2012, 2012)

Vervolgens is de gemeente met de visie zelf de buurt nog in gegaan om de burger ook via directe inspraak een kans te geven te participeren in het proces (Lubbers, interviews 2014). Een voorbeeld van input van burgers die serieus genomen wordt is te vinden in het verslag van Timmerman (2007): burgers maakten zich zorgen over de hoogte van de dijk, waarop de landschapsarchitect een onderzoek is gestart naar de mogelijkheden om deze te verlagen. De resultaten van het participatie project Westpark zijn vervolgens vastgelegd in een bestemmingsplan voor het gebied. Voordat het bestemmingsplan definitief vast kwam te liggen was er nog een moment voor burgers om schriftelijk of mondeling hun zienswijze in te dienen op het ontwerpplan (Gemeente Groningen, 2013).

In totaal hebben er in deze periode zes bijeenkomsten plaatsgevonden. (van de Bospoort, 2014). Er is geprobeerd om zoveel mogelijk mensen uit te nodigen voor deze bijeenkomsten en ze zo te betrekken bij de participatie. Er zijn brieven verstuurd, berichten geplaatst in de lokale media en op internet waarin de bijeenkomsten en momenten van inspraak en discussie werden aangekondigd en de bijeenkomsten

werden door tussen de 50 en 100 mensen bezocht (van de Bospoort, 2014; Timmerman, 2007). De verhouding tussen mannen en vrouwen was ongeveer gelijk. Ook de spreiding over de leeftijden en bevolkingsgroepen mag als representatief beschouwd worden (van de Bospoort, 2014). Ook waren bij de verschillende bijeenkomsten direct betrokkenen, zoals de projectleider en de landschapsarchitect, van de gemeente aanwezig. (Timmerman 2007; van de Bospoort, interview 2014; Lubbers, interview 2014)

Het direct raadplegen van de bevolking bij het verzoek van het dierenasiel om zich te vestigen in het park en het gebruiken van de probleemdefinitie van de wijkraden uit als basis voor het project vertoont grote overeenkomsten met het beeld dat King et al. (1998) schetsen voor een participatieproces waarin er kans is voor de burger om echte invloed uit te oefenen. Bovendien is aan de voorwaarden van die Beierle & Koninsky (2000) stellen voldaan. Het geraadpleegde publiek mag als representatief worden beschouwd, zij waren vanaf het begin, bij de probleemdefinitie, betrokken bij het project en uit bijvoorbeeld het verslag van Timmerman (2007) blijkt er daadwerkelijk discussie mogelijk is met de beleidsmakers en de input van de burgers meegenomen wordt in het ontwerp. Dat de gemeente de beslissingsbevoegde instantie is kan onder meer gehaald worden uit het afbakenen van bepaalde harde kaders waarvan niet afgeweken kan worden in het proces. Er was sprake van tweerichtingsverkeer van informatie, het organiseren van informatieavonden, vele inspraakmomenten en -mogelijkheden en er is gebruik gemaakt van een groep die de bevolking vertegenwoordigde en actief aan de probleemdefinitie en de planvorming heeft deelgenomen. Dit komt overeen met elementen die genoemd worden rond de zesde tree op de participatieladder van Arnstein (1969) en geeft genoeg redenen om aan te nemen dat dit deel van het proces tussen consultatie en partnerschap bevindt in het spectrum van Bishop & Davis (2002).

Benoembare resultaten in het eindplan

Door het bestemmingsplan, de Visie Westpark 2012, de interviews met de heer van de Bospoort en de heer Lubbers, en de overige documenten te analyseren kan er een opsomming gegeven worden van de elementen die uit het besluitvormingsproces onder invloed van de hierboven beschreven participatie in het uiteindelijke eindplan terecht gekomen zijn of daar juist uitgelaten zijn. Het resultaat van deze analyse is op de volgende pagina te zien, in tabel 1.

Tabel 1: Belangrijkste aspecten die tot stand gekomen tijdens het participatieproces (Visie Westpark 2012, 2012; Bestemmingsplan Westpark, 2013; van de Bospoort, interview 2014; Lubbers, interview 2014)

Hoofdpijn	Element
Het bewerkstelligen van een open karakter van het park	Minder gesloten gevoel creëren met de beplanting
	Openheid rondom de paden en meer paden
	Doorzicht over alle kamers vanaf de Tarralaan
Het moet vrij voor iedereen zijn om te gebruiken	Geen grote bedrijven toelaten die kamers zo inrichten dat ze alleen voor hun activiteit toegankelijk zijn
	Multifunctioneel gebruik van de vijver
Passend in het park	Geen asiel in het park gehuisvest
	Scouting vereniging in het park gehuisvest
	Maximale bouwhoogte van 5 meter (m.u.v. eventueel een uitkijktoren van 15 meter)
	Ruimte voor speeltuin en dag horeca in bestemmingsplan

De elementen zijn onder gebracht onder hoofdpijnen omdat deze hoofdpijnen deels genoemd zijn in de verschillende interviews en documenten en deels omdat op deze manier een deel van de elementen als één 'element' opgenomen kon worden in de enquête.

Het feit dat te benoemen elementen zijn die mede onder invloed van het participatieproces in het eindplan terecht gekomen zijn dient als extra ondersteuning voor de plaatsing rond de zesde trede van de participatieladder van Arnstein (1969) en de categorisering in tussen de consultatiegroep en partnerschap groep van Bishop & Davis (2002).

Kwaliteit van het park op basis van de gebruikers van het park

In hoofdstuk 2 is benoemd dat de kwaliteit van het landschap en de mening daarover van de gebruikers is een belangrijk doel van publieke participatie (Stansbury & Irvin, 2004; Jones, 2007). De enquêtes over de kwaliteit van het park schetsen een beeld van enerzijds wat de parkbezoekers van het park vinden en wat zij belangrijk vinden voor 'hun' Westpark en anderzijds een beeld van wat mensen in het algemeen vinden van het Westpark en wat zij belangrijk vinden voor een park in het algemeen.

Allereerst zullen de resultaten van de enquêtes die in het park afgenomen zijn besproken worden. In totaal heeft het afnemen van enquêtes op 6 verschillende momenten 38 bruikbare enquêtes opgeleverd. In De relevante resultaten worden hier onder geordend weergegeven. De in tabel 2 en 3 genoemde elementen zijn gebaseerd op de in tabel 1 genoemde elementen die door het participatieproces in het eindplan terecht gekomen zijn.

Tabel 2: Zaken die belangrijk zijn voor de kwaliteit van een park (Kaal, enquête 2014)

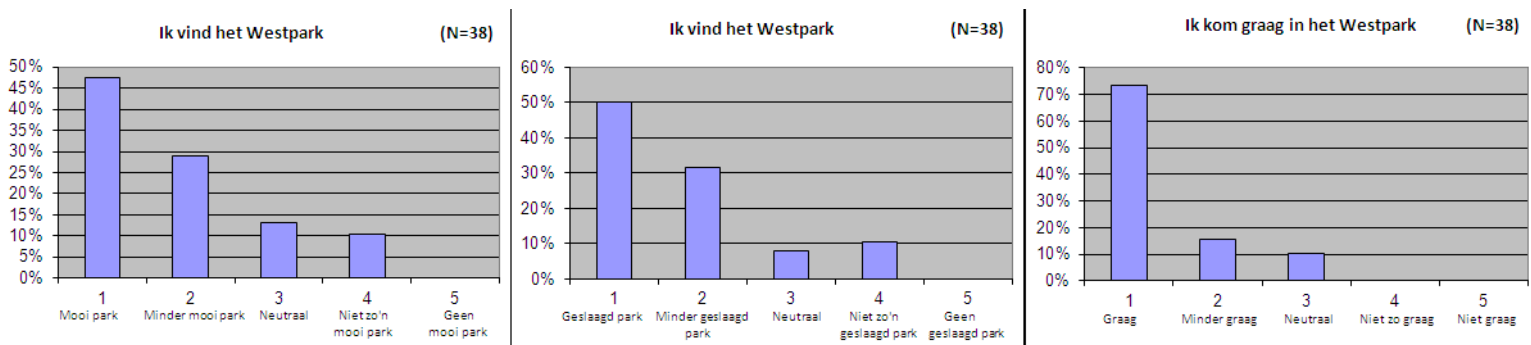
Aspecten van het park	Absoluut aantal	Percentage
Vrij voor iedereen om te gebruiken	33	87%
Openheid	21	55%

Tabel 3: Zaken die niet thuis horen in een park (Kaal, enquête 2014)

Aspecten van het park	Absoluut aantal	Percentage
Scoutingvereniging	2	5%
Asiel	28	74%
Speeltuinen	4	11%
Gebouwen met meer dan 1 verdieping	33	87%

In de tabellen is het absolute aantal mensen dat aangegeven heeft dat specifieke element belangrijk te vinden voor de kwaliteit van een park. Te zien is dat de elementen die in het plan opgenomen zijn door de mensen onder wie de enquête afgenomen is door de meerderheid als belangrijk ervaren wordt. De opgenomen elementen in het eindplan voor het park zijn in overeenstemming met wat de gebruikers van het park belangrijk vinden voor een park. Dit kan gezien worden als een aanwijzing voor het succes van het participatieproces omdat de mensen die de gebruikers van dit park gerepresenteerd hebben er voor gezorgd hebben dat de elementen die zij belangrijk vinden terugkomen in het park.

Behalve de vragen over welke aspecten belangrijk zijn voor de kwaliteit van een park en welke zaken er niet thuis horen in een park is er ook gevraagd naar de mening over de kwaliteit van het park. Er is gevraagd of de respondenten het park mooi of niet mooi en geslaagd of niet geslaagd vonden en of ze graag in het park kwamen. De resultaten van deze vragen zijn in figuur 6 te zien.

Figuur 6: grafische weergave van de mening over het Westpark (Kaal, enquête 2014)

In de figuren is te zien dat voor, achtereenvolgens over of het park mooi of niet mooi, geslaagd of mislukt en of de respondenten graag in het park komen of niet, het zwaartepunt op de vragen links van het centrum liggen. Dat wil zeggen in de meest linkse grafiek richting 'een mooi park', in de middelste richting 'een geslaagd park' en in de rechter richting 'ik kom hier graag'.

Omdat, zoals in hoofdstuk 2 besproken, de mening van de gebruiker van het landschap als basis moet dienen om de kwaliteit van het landschap te bepalen (Lothian, 1999; Daniel 2001) en op basis van de geaggregeerde mening van een groep (Tveit et al.,

2007; Kara 2013) de kwaliteit van een landschap vastgesteld kan worden. Kan van dit park, dit landschap, gezegd worden dat het een hoge kwaliteit heeft. Het vermoeden dat dit door toedoen van het participatieproces komt wordt gewekt het feit dat voorkeuren van de parkgebruikers daadwerkelijk terugkomen in het eindplan van dit project en dat de connectie tussen voorkeuren van mensen tot uiting brengen en een positievere mening over de landschapskwaliteit in door Ozer & Baris (2013) genoemd wordt.

Om te kunnen achterhalen of dit verband ook aanwezig is in dit project is een Mann-Whitney U test uitgevoerd. Er is gekeken of er een verband is tussen het enerzijds benoemen van twee of meer van de zes elementen als belangrijk voor de kwaliteit van een park en anderzijds het waarderen van de landschapskwaliteit. De resultaten van de test staan weergegeven in figuur 7.

Mann-Whitney Test

Ranks					Test Statistics ^a			
	meerdan2van6	N	Mean Rank	Sum of Ranks		Mooi-Niet mooi	Geslaagd-Niet geslaagd	Kom hier graag - kom hier niet graag
Mooi-Niet mooi	no	4	9,50	38,00	Mann-Whitney U	28,000	30,000	65,000
	yes	34	20,68	703,00	Wilcoxon W	38,000	40,000	75,000
	Total	38			Z	-2,044	-1,969	-,185
Geslaagd- Niet geslaagd	no	4	10,00	40,00	Asymp. Sig. (2-tailed)	,041	,049	,853
	yes	34	20,62	701,00	Exact Sig. [2*(1-tailed Sig.)]	,058 ^b	,074 ^b	,909 ^b
	Total	38			Exact Sig. (2-tailed)	,061	,083	,822
Kom hier graag - kom hier niet graag	no	4	18,75	75,00	Exact Sig. (1-tailed)	,041	,053	,544
	yes	34	19,59	666,00	Point Probability	,041	,053	,266
	Total	38						

a. Grouping Variable: meerdan2van6

b. Not corrected for ties.

Figuur 7: Uitslag Mann-Whitney U test voor resultaten enquêtes afgenomen in het park (Kaal, SPSS 2014)

De uitslag laat zien dat, voor het in dit onderzoek gekozen betrouwbaarheidsinterval van 90%, de nulhypothese verworpen moet worden voor de test tussen de nieuwe binaire variabelen en ordinale variabelen 'mooi-niet mooi' en hetzelfde moet gebeuren voor de binaire variabelen en 'geslaagd-niet geslaagd'. Dit wil zeggen dat de gemiddelde rangnummers van de groep mensen die minimaal 2 van de 6 elementen als belangrijk achtte en de groep mensen die één of minder van deze elementen belangrijk achtte voor de kwaliteit van een park niet gelijk zijn. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er dus een verband aangetoond is tussen het erkennen van twee of meer elementen die in het plan geïmplementeerd zijn onder invloed van het publieke participatieproces en de waardering van de landschapskwaliteit van het park.

Er is dus een verband aangetoond tussen het park een hoge landschapskwaliteit toekennen en het erkennen van de elementen die onder invloed van het participatieproces in het plan terecht gekomen zijn. Het toevoegen van deze elementen in het park heeft dus invloed op de waardering van het park door de gebruikers. Hoewel de richting van het verband niet is aangetoond is het vermoeden dat het verband richting het positieve neigt. Dit vermoeden is gebaseerd op de eerder besproken resultaten uit de wetenschappelijke literatuur op dit gebied.

Kwaliteit van het park op basis van niet-gebruikers van het park

In totaal heeft het afnemen van enquêtes op internet 90 bruikbare enquêtes opgeleverd. In De relevante resultaten worden hier onder geordend weergegeven. De in tabel 4 en 5 genoemde elementen zijn ook gebaseerd op de in tabel 1 genoemde elementen die door het participatieproces in het eindplan terecht gekomen zijn.

Tabel 4: Zaken die belangrijk zijn voor de kwaliteit van een park (Kaal, internet enquête 2014)

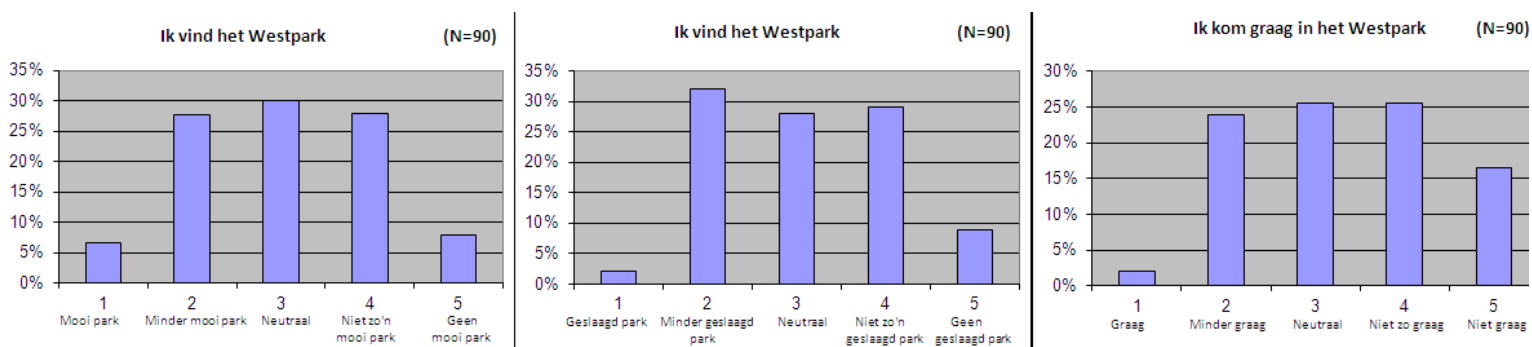
Aspecten van het park	Absoluut aantal	Percentage
Vrij voor iedereen om te gebruiken	70	77%
Openheid	28	31%

Tabel 5: Zaken die niet thuis horen in een park (Kaal, internet enquête 2014)

Aspecten van het park	Absoluut aantal	Percentage
Scoutingvereniging	17	19%
Asiel	53	58%
Speeltuín	2	2%
Gebouwen met meer dan 1 verdieping	61	67%

Ook in deze tabellen is het absolute aantal mensen dat aangegeven heeft dat specifieke element belangrijk te vinden voor de kwaliteit van een park. Opvallend is dat de cijfers in mindere mate bevestigen dat deze elementen belangrijk zijn voor een park en in sommige gevallen zelfs als twijfelachtig beschouwd mag worden als het gaat om het belang voor het park. Deze niet eenduidige mening over deze elementen is een extra aanwijzing voor dat de uitkomst van het participatieproces daadwerkelijk afgestemd is op de gebruikers van het park.

Extra bevestiging hiervan wordt gevonden in de mening over de kwaliteit van het park op basis van de meningen van de respondenten van de interne enquête: Het zwaartepunt van deze meningen ligt in alle drie de gevallen rond de neutrale mening. In figuur 8 is dit grafisch weergegeven.

Figuur 8: grafische weergave van de mening over het Westpark (Kaal, internet enquête 2014)

Bij de resultaten van de interne enquête kon er geen verband aangetoond worden tussen de in het plan opgenomen elementen en de beoordeling van de kwaliteit van het park. Deze laatste bevinding versterkt de vermoedens dat het participatieproces afgestemd was op de gebruikers van het park en dat het, al dan niet indirect, betrekken van deze mensen een nuttige uitwerking heeft gehad op het eindresultaat van het participatieproces.

Hoofdstuk 5 – Conclusies

In dit hoofdstuk zal antwoord gegeven worden op de hoofdvraag van dit onderzoek:

‘Heeft het toepassen van publieke participatie invloed op de landschapskwaliteit?’

Om tot het antwoord van deze vraag te kunnen komen zullen de belangrijkste resultaten van dit onderzoek nog eens worden besproken.

Het bepalen van wanneer er sprake is van publieke participatie en het onderscheid maken in de gradaties van publieke participatie zijn twee dingen die eigenlijk samen lijken te gaan. De structuur van een proces dient zo te worden vormgegeven dat aan de voorwaarden van een representatieve groep betrokken burgers, mogelijkheden voor deze burgers om daadwerkelijk de discussie aan te gaan met ambtenaren die toegewijd zijn aan het proces en het bij het begin van het proces betrokken zijn van de burgers te komen (Beierele & Koninsky, 2000; Irvin & Stansbury, 2004). Wanneer het proces zo vormgegeven is dat de burger het dichtst bij het probleem staat (King et al., 1998) en de hiervoor genoemde voorwaarden bekeken worden kan geconcludeerd worden dat er op dat moment al voldaan is aan voorwaarden om in een categorie op de participatieladder van Arnstein (1969) of op het spectrum van Bishop & Davis (2002) ingedeeld te worden. Dit illustreert dat beide onderwerpen met elkaar verweven zijn en zodoende onder dezelfde noemer behandeld dienen te worden.

De participatieladder van Arnstein (1969) en het spectrum van Bishop & Davis (2002) zijn beiden nuttige hulpmiddelen gebleken om de mate van participatie te bepalen. Hoewel beiden een versimpelde weergave van de werkelijkheid betreffen en vanuit een ander perspectief kijken, zijn ze uitermate geschikt om de mate van participatie weer te geven.

De ELC, maar verschillende wetenschappelijke artikelen (Crewe, 2001; Innes & Booher, 2004; Berner et al., 2011), bespreken de connectie tussen publieke participatie en de kwaliteit van het landschap. Om deze kwaliteit te bepalen dient het perspectief van de gebruiker van het landschap, het zogenaamde subjectieve perspectief, aangenomen te worden (Lothian, 1999; Daniel 2001; Tveit et al., 2007). Dit perspectief voor wetenschappelijk onderzoek het meest geschikt. Omdat gebruikers van het landschap betrokken of gerepresenteerd worden bij de participatieprocessen en deze gebruikers ook de basis vormen voor de beoordeling van de kwaliteit van het landschap (Ozer & Baris, 2013; Kara 2013) is er een duidelijke connectie tussen de beide onderwerpen.

Bij de analyse van de casus is een sterke connectie gevonden met de literatuur. Er is gebleken dat in de periode van 1990-2005 al sprake was van participatie. Echter is gebleken dat de vorm van het proces verder gaande vormen van participatie dan wat Arnstein (1969) non participatie noemt en Bishop & Davis (2002) participatie met een sterk informerend en overtuigend karakter noemen.

In de periode van 2005 – nu heeft verder gaande participatie plaatsgevonden. Het proces was zo vormgegeven dat het publiek al betrokken werd bij de

probleemdefinitie, het proces was een open proces waarin burgers daadwerkelijk invloed uit konden oefenen en de discussie met de beslissingsbevoegde instantie en alles wijst er op dat de betrokken groep burgers representatief was voor de gebruikers van het park. Op basis van de analyse van deze periode wordt het proces rond de zesde trede op de ladder van Arnstein (1969) en tussen de consultatie en partnerschap op het spectrum van Bishop & Davis (2002).

De aanwijsbare elementen die zijn voortgekomen uit het participatieproces zijn als belangrijk voor een park beoordeeld door de gebruikers van het Westpark. Niet alleen erkennen zij het belang van de in het plan opgenomen elementen, zij beoordelen de kwaliteit van het park ook positief. Bovendien is er een verband aangetoond tussen het erkennen van het belang van de in het park opgenomen elementen en het waarderen van de kwaliteit van het park. Bij de analyse van de enquêtes van de niet-gebruikers van het park wordt de sterke erkenning van de elementen uit het participatieproces die opgenomen zijn in het park niet waar genomen. De kwaliteit van het park wordt bovendien als middelmatig bestempeld. Ook is er geen verband aangetoond tussen het erkennen van de elementen als belangrijk en het waarderen van de landschapskwaliteit.

Op basis van het hiervoor genoemde kan geconcludeerd worden dat is aangetoond dat het toepassen van publieke participatie invloed heeft op de landschapskwaliteit. Bovendien kan geconcludeerd worden dat de aanpak van het proces zoals dat in de periode van 2005-nu gedaan is aanpak die er voor gezorgd heeft dat er elementen in het park opgenomen zijn die door de gebruikers gewaardeerd worden en die de mening van over de kwaliteit van het park beïnvloeden. De aanpak, zoals die in deze periode gebruikt is, mag als succesvol worden beschouwd op basis van de vorm van het proces maar ook vanwege de behaalde resultaten.

Discussie

Hoewel het theoretische kader dienst doet om de publieke participatie te analyseren en te categoriseren, zijn er talloze buiten beschouwing gelaten elementen die elke casus uniek kunnen maken. Het theoretisch kader is dan ook zeer versimpelde weergave van de werkelijkheid dat dienst doet om enigszins inzicht te krijgen in de complexe werkelijkheid rondom projecten waarbij publieke participatie een rol speelt.

Of het doel van dit onderzoek met betrekking tot het theoretisch kader gehaald is kan pas blijken wanneer er daadwerkelijk meer casussen worden getoetst aan de hand van dit theoretisch kader. En hoewel in dit onderzoek een verband tussen het toepassen van publieke participatie en de landschapskwaliteit is aangetoond, worden er geen conclusies getrokken over de richting van dit verband. Diepgaander en uitgebreider onderzoek naar onder andere de richting van dit verband zou daarom ook wenselijk zijn.

Literatuur

Arnstein (1969) 'A ladder of citizen participation'. *Journal of the American Institute of Planners*. 35(4) 216-224

Baum HS (1977) Toward a post-industrial planning theory. *Policy Sciences* 8(4): 401-421.

Berner, M.M., Amos, J.M. & Morse, R.S. (2011) What constitutes effective citizen participation in local government? Views from city stakeholders. *Public Administration Quarterly*. 35(1) 128-163

Bishop, P. & Davis, G. (2002) Mapping Public Participation in Policy Choices. *Australian Journal of Public Administration*. 61(1) 14-19

Brabham D.C. (2009) Crowdsourcing the public participation process for planning projects. *Planning Theory*. 8(3) 242-262

Coenen F., de Rob P and Johan W. (2001) De evolutie van inspraak in de Nederlandse planning. *Beleidswetenschap* 15(4) 313-332.

Council of Europe (2000) *European Landscape Convention*. Geradpleegd op 3-4-2014 via: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Reports/Html/176.htm>

Gemeente Groningen (2010) *Kadernota burgerparticipatie*. Geraadpleegd op 6-4-2014 via: <http://gemeente.groningen.nl/mijnwijk/kadernotaburgerparticipatie.pdf>

Council of Europe (2014) *European Landscape Convention*. CETS no. 176. Geraadpleegd op 15-4-2014 via: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=176&CM=8&DF=&CL=ENG>

Crewe, K. (2001) The Quality of Participatory Design: The Effects of Citizen Input on the Design of the Boston Southwest Corridor. *Journal of the American Planning Association* 67(4) 437-55.

Daniel T.C. (2001) Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century.. *Landscape and Urban Planning*. 54(1) 267-281

Gemeente Groningen (2013) *Bestemmingsplan Westpark*. Geraadpleegd op 12-5-2014 via: <http://gemeente.groningen.nl/bestemmingsplan/bestemmingsplan-2018westpark2019>

Gemeente Groningen (2013) *Vasstellingsbesluit Westpark*. Geraadpleegd op 12-4-2014 via: <http://gemeente.groningen.nl/bestemmingsplan/vaststellingsbesluit.pdf>

Hartmann, T. (2012) Wicked problems and clumsy solutions: Planning as expectation management. *Planning Theory*. 11(3) 242-256.

- Innes, J.E. & Booher D.E. (2004) Reframing public participation: strategies for the 21st century. *Planning Theory & Practice*. 5(4) 419-436.
- Irvin, R.A. & Stansbury J (2004) Citizen Participation in decision making: is it worth the effort? *Public Administration Review*. 64(1) 55-65
- Jones, M. (2007) The European Landscape Convention and the question of public participation. *Landscape Research*. 32(5) 613-633
- Kara, B. (2013) Landscape Design and Cognitive Psychology. *Social and Behavioral Sciences*. 82 288-291
- King, C.S., Feltey, K.M. & O'Neill Susel, B.(1998) The Question of Participation: Toward Authentic Public Participation in Public Administration. *Public Administration Review*. 58(4) 317-326
- Kotus, J. (2013) Position of the Polish city on the ladder of public participation: Are we going the right way? The case of Poznan. *Cities*. 35 226-236
- Konisky, D.M. & Beierle, T.C. (2001) Innovations in Public Participation and Environmental Decision Making: Examples from the Great Lakes Region. *Society and Natural Resources* 14(9): 815–26.
- Lothian, A. (1999) Landscape and the philosophy of aesthetics: is landscape quality inherent in the landscape or in the eye of the beholder? *Landscape and Urban Planning*. 44 177-198
- Norusis M.J. (2010) *PASW Statistics 18 Guide to Data Analysis*. 1e editie. New Jersey: Prentice Hall
- Ozer, B. & Baris, M.E. (2013) Landscape Design and Park Users' Preferences. *Social and Behavioral Sciences*. 82 604-607
- O'Leary, Z. (2010). *The essential guide to doing your research project*. Londen, Sage Publications Ltd.
- Puschmann, O. en Dramstad, W. 2002. Documenting landscape through fixed angle photography. NIJOS/OECD Workshop on agricultural landscape indicators, 7-9 oct, Norway, Oslo. 10 p.
- Renn, O., Webler, T., Rakel, H., Dienel, P. & Johnson B. (1993) Public participation in decision making: A three-step procedure. *Policy Sciences*. 26 189-214
- Shand, D. & Arnberg, M. (1996) ' Background Paper' in *Responsive GovernmentL Service Quality Initiatives, Organistation for Economic Cooperation and Development, Parijs*.
- Teisman, G.R. (2000). *Models for research into decision-making process: On phases, streams and decision-making rounds*. In *Public Administration*, 78(4),937-956
- Tveit, M., Ode, A. & Fry, G. (2007) Key concepts in a framework for analysing visual landscape character. *Landscape Research*. 31(3) 229-255

Bijlagen

I Transcript interview Jan van de Bospoort

II Transcript interview Herman Lubbers

III Vragenlijst enquête

IV Vragenlijst internetenquête

V Krantenbericht

VI Verslag informatiebijeenkomst VariaSki in het Westpark

VII Uitnodiging bewoners bijeenkomst

Transcript interview Jan van de Bospoort

V: Interviewer, Valentijn Kaal

B: Geïnterviewde, Jan van de Bospoort

V: Zou je for the record even kort uit kunnen leggen wie je bent en wat je functie is bij de gemeente en daarna de relatie tot het Westpark beschrijven?

B: Ik ben senior landschapsarchitect, ik probeer de groep landschap te bestieren hier, samen met verkeer stedenbouw en erfgoed zitten we in 1 atelier, en zo werken we zo integraal mogelijk aan de ontwikkeling van de stad, de perspectieven dan de stad, en proberen we beleid op te maken. En een van die beleidsdingen is de parken van de stad. Daar hebben we in '92, zo lang speelt het al, je weet als je in de publieke ruimte werkt en zeker met parken maar ook met stadsontwikkeling en nieuwe woonwijken, dat is van een hele lange adem. Het is niet zo, we gaan nu plannen en daar komt iets en dan hebben we het morgen, nee daar zit een heleboel politieke invloed op, maatschappelijke, dus met de bevolking, invloed op. Plannen die aangepast worden, recessies, want dat is ook van alle tijden, nu hebben we een recessie maar daar is niks nieuws aan, want in de jaren '80 hadden we ook een recessie een force, waardoor er geen geld is en dus je moet schipperen met wat je wel kunt doen. Nou een van die dingen van beleid die we gemaakt hebben is voor de parken een idee hebben dat niet alle parken hetzelfde worden, dus probeer wat kleur te geven aan parken. Elk park heeft een vijvertje en een eendje en een boom, ik doe het maar even gechargeerd, maar bij het een is het accent op sport, de andere juist op cultuur, weer een andere juist op historie, of natuur, nou zo proberen we dat niet elk park er hetzelfde uit ziet maar dat je ook nog kunt kiezen. De meeste mensen die gebruik maken van het park die wonen er dicht bij, dus daarom een vijver, een eentje en een boom moeten er altijd zijn want die verwachting hebben mensen van een park. Maar een extra dus een verschil, dus als je aan de westzijde van de stad woont en ik wil iets met activiteiten, paar rennen ofzo, dan ga je naar een park die op die activiteit geënt is en niet dat park dat toevallig vlak bij jou in de buurt is, want die kan niet alles bieden. Dus zo hebben we toen een plan gemaakt om al die parken anders te maken, dit is de binnenstad, schematisch weergegeven, noorderplantsoen, stadspark, hoornseplas, dit is het westpark waar je het nu over hebt en dit is Kardingse. (wijst op schematisch kaartje) Dat noemen we even de stadsparken van de stad, er zijn nog veel meer plantsoenen, maar die hebben een bovenwijkse functie. Als je in het zuiden van de stad woont zal je vast een x een in het Noorderplantsoen komen, behalve dan in de hoornseplas, en omgekeerd als je in de binnenstad woont kom je vast een keer bij de hoornseplas. Dus zodoende hebben ze een bovenwijkse functie. Dus die hebben we toen benoemd, en nou laten we dan het noorderplantsoen cultuur en historie het belangrijkste zijn en het stadspark hebben we Engels klassiek genoemd, omdat je de paarden ren baan hebt, en de slingervijver, het paviljoen en een nieuwe uitleg hebt, nou ja relatief nieuwe uitleg uit de jaren '70 van de vorige eeuw alweer, voor die tijd want het park is uit 1920 en in 1970 is het park verdubbeld maar ik noem het maar even voor dat park concept een hele nieuwe aanvulling ook al in het inmiddels alweer heel oud. Nou het Westpark, want daar kwam je op, dit idee van kleur geven aan groen, over participatie gesproken, ook bij de politiek voorgelegd, daar kon nog ingesproken worden, het kreeg zelfs een

voorbeeldplan van het Rijk, potverdorie wat een leuk idee, we kregen daar nog wat subsidiegeld voor zodoende, en dat is tot op heden nog altijd leidend, als koers voor die parken. Dus als we voor een lastige keuze staan, moeten we een golfbaan daar nou toestaan of niet? Nou dat heeft nogal een impact want een golfbaan heeft een hele grote oppervlakte nodig dan kun je je afvragen is dat nou geëigend voor het noorderplantsoen? Nee dat vinden we niet. Dan heb je een kader ook om dat af te wijzen. Want de gene die dat wil, potverdorie wat is dat toch die gemeente wil ook helemaal niks, dan heb je een afweging waarom het een wel en het ander niet mee gaat voor de vraag uit de maatschappij, maar dat kan ook een particulier zijn of een bevolkingsgroep.

V: Dus de kleurgeven aan groen nota is leidend?

B: Als onderdeel van groene pepers, dat is een beleidsnota voor groen in de stad. Dat is dan meer dan de parken, dat doet ook uitspraken over buurtparticipatie, ecologie, veel meer.

V: Die is leidend? Op dat moment zijn er al inspraak momenten geweest en mensen betrokken?

B: Jaajaajaa, bijvoorbeeld die nota groene pepers, die hebben we informatie avonden over gehouden, bevolking gevraagd om mee te denken. Even letterlijk hier is dat gebeurd en daar werd het daar gepresenteerd en zat het zaaltje vol. En moet je niet meer dit en hebben jullie wel gedacht aan dat?

V: Zijn er dan ook concrete voorbeelden die in de plannen terecht gekomen zijn?"

B: Ja, bijvoorbeeld, want jij hebt nu ook die scriptie wat een belangrijk thema is. Meer meedenken zeggenschap van de burger en het is ook wel eens zo geweest van nou hier is het plan en je kunt in de randjes wel wat aanpassen, maar dit is het.

V: Want ik heb begrepen, het beginplan, jouw plan van de Italiaanse Mozaïek die is jouw ontworpen geloof ik.

B: Ja dat was hier al als idee voor het westpark gegeven. Er was nog helemaal niks, maar toen hebben we gedacht het ligt vooral bij vinkhuizen, selwerd en paddepoel, dus dat zijn de mensen er het meest gebruik van zullen maken. Je kon hier verder niks want het lag binnen de milieucontouren van de suikerfabriek, dus woningbouw kwam al helemaal niet aan de orde. Los daarvan het was een grondstort van de suikerfabriek dus technisch het ook al heel moeilijk om een andere functie te doen. En vinkhuizen die hebben weinig groenvoorzieningen dus zou het heel goed kunnen dat daar een park gaat ontstaan. En toen hebben we gezegd een italiaans mozaïek, waarom mozaïek? Dat wil zeggen veelkleurig, Vinkhuizen was vooral zo'n stempelwijk met veel vooral van hetzelfde. Laten we hier veel verschillen aanbieden. Dus een heel palet, dus veel sport, en ecologie, en cultuurhistorie kan dan niet maar dat zou je er dan ook nog aan toe kunnen voegen. Dus juist dat het heel veel iedereen aan zn trekken kan komen.

V: De reden dat dit nooit in deze vorm gerealiseerd is? Zijn de omliggende wijken hier al veel bij betrokken?

B: Ja vooral Vinkhuizen natuurlijk, met vinkhuizen hebben we dit idee indertijd besproken. Kan me zelfs herinneren dat Vree Meis, schrijf die naam maar op, Vree Meis. Dat was een belangrijke woordvoerder van de CPN, de communistische partij, en die was in z'n pensioeneringstijd voorzitter van de wijkraad van vinkhuizen en die heeft er nog op aan gedrongen dat we dit met de bevolking zouden gaan realiseren. Dit was toch wel een belangrijke opsteker voor Vinkhuizen. Een mooie anekdote, als je het dan toch over burgerparticipatie hebt, want daar draait je scriptie om, ik zal nooit vergeten, ik had dit plan aan de bevolking toegelicht, kijk we willen dit en dat en we weten nog niet wat we kunnen realiseren maar als we nu een bomenkader maken dat wintergroen is, en dat geeft dan wat luwte want het is aan de westzijde van de stad en dan kunnen we binnen die kamers aan de hand van wat er dan leeft kunnen we iets realiseren. En nogmaals, ik zal het nooit vergeten, dat Vree Meis toen voor de zaal zei: Dit is een goed plan. De voorzitter he. Dit is een goed plan, heeft u nog opmerkingen? Hahaha, als je nou echt een doodoener wil maken naar de burgers, dan is dit het wel. Maar goed, dat was de voorzitter, andere tijden. Letterlijk: Dit is een goed plan, heeft u nog opmerkingen, hahaha. Er kwamen wel een paar vragen maar niemand durfde nog wat.

V: En dan toch, want Vree Meis vond het een mooi plan en de burgers hebben dus niet zoveel toegevoegd voor de rest, maar het is toch nooit echt aan de grond gekomen toch?

B: Jawel jawel, eigenlijk in hele grote lijnen ligt het er. Het is niet echt in vierkantjes maar in stroken gepland. Hier ligt een strook, hier ligt een strook, hier ligt een strook (wijst op de kaart). Dus niet meer in dichte kamertjes maar juist in Windsingels zou je het kunnen noemen. Dus als je er nu komt, dan is het ook uh.. ja is het een begraafplaats zou je kunnen denken? Al die coniferen, dus dat is gerealiseerd. Dat kon toen ook alleen maar daar gerealiseerd worden want hier zijn dijkjes, en daartussen lag blubber van die suikerfabriek want dat was opgehoogd. Dus beplanting kon je alleen op die ruggen realiseren. Dus die ruggen zijn gerealiseerd. En daarna als allereerste een waterskibaan is gerealiseerd. En niet dit dingetje maar een ander kleurtje (wijst wat op de kaart) deze is daar gekomen. Hier zie je water en dat is nu daar gekomen. En de padvinderij komt dan daar, en hier komen misschien schoolwerktuinen.

V: Wat u eigenlijk wil zeggen is dat wat er samen met de bevolking is besproken is eigenlijk wel gerealiseerd?

B: Ja lijkt me wel, en je zult altijd wel nuanceringen krijgen, zoals de vierkantjes, kan dat wel met sociale veiligheid? En moet je geen doorzicht hebben? En bijvoorbeeld de waterskibaan paste hier niet meer in. (wijst op kaart) dus laten we het wat ruimer op zetten zodat er meer keuze is. En nu dient zich een golfbaan aan? Och die kan er toch in. Dus op die manier. En kijk hierrrr. Gemeente en bedrijven, samen in park de held. Er is ook ooit nog gedacht aan de zuidzijde een bedrijventerreintje te doen. Dit is vinkhuizen, dit is de held en hier langs het hoendiep waren bedrijven gedacht. Dit idee was, laten we dan bedrijven doen die meerwaarde voor het park hebben en omgekeerd. Dus als hier de intratuin komt dan kunnen ze hier modeltuinen maken en kun je hier zien hoe je petunia er volgroeit uit ziet en kun je hem hier kopen. En dat idee was, letterlijk met intratuin, bijna rond alleen die manager die ging toen naar Assen en dat was een grote vestiging en de intratuin man die hier toen kwam.. ach ik

weet het niet. Dat idee is toen verzand. Dus dat idee is het niet geworden. Uh eindelijk is het ooit opgekocht door een projectontwikkelaar met het idee daar kantoren en bedrijven te vestigen en dat is ok niet gelukt. En inmiddels is het bij mijn weten weer eigendom van de gemeente. Maar dat weet ik niet zeker.

V: Er ligt in ieder geval een fietspad doorheen dat weet ik wel.

B: Net er langs, dat is hier, dit. Dat is deze die ligt er net buiten.

V: Oh dat is buiten het westpark? Dit hoort niet meer bij het park?

B:Nou.. jawel dat is ook een parkzone, dus dat speelt net zo goed mee, als je gaat lopen flierefluiteren door het park dan kom je hier doorheen en is dit een ander deel dan dat.

V: Ik ben er zo en zo doorheen gefietst en kwam ik hier uit

B: En die skibaan heb je ook gezien?

V: Ja

B: Oh dat vond ik eigenlijk wel mooi, want daar kwam toen, we hadden geen geld he, recessie speelde al en potverdorie we hebben geen geld voor het westpark, dus we moeten het van initiatieven van bedrijven en burgers hebben. En er was een waterskibaan voor gehandicapte mensen bij de europaweg, en die kwam te vervallen omdat er een transferium moest komen onder andere. En toen heeft de stichting bedongen dat ze een andere plek in de gemeente kregen. Dat kostte de gemeente overigens ook nog wel weer flink geld, maar goed als je iets kapot maakt moet je het ook weer maken. Dus toen was er geld, gemeentegeld weliswaar, maar toch vrijgemaakt om die stichting weer een plek te geven en wat het leuke is dat het opgehoogd is en op het hoogste punt daar ligt een vijver. Net als op de Veluwe, daar bij het Krölller Muller museum, ik weet niet of je dat weet, daar ligt een enorme vijver. En de Veluwe dat is zo'n zandbult en precies bovenop de zandbult heb je een vijver. En die is in de jaren '20 al met een betonnen laag dichtgemaakt want anders blijft dat water daar niet staan.

V: Dat was hier ook een enorme opgave hoorde ik al

B: Ja dit is ook wel een hele leuke. We konden hier met een kleilaag, die bijna geen water door laat het water op peil houden. Dus ook dat hij met hete zomers niet droog komt te staan.

V: En die is enigszins multifunctioneel?

B: Ja, want we hebben dat hij niet alleen voor de waterski vereniging is, maar bijvoorbeeld ook door outdoor zaken gebruikt kan worden. Vloten, Kanoën enzo. Die is hier gekomen letterlijk (wijst op de kaart) Nou hier zie je ook al die banen, het is daar al aangepast, dit is ook nog maar gewoon een schets. Hier heb je toen gefietst, hier zitten boederijtjes, die wilden we toen al graag opnemen om iets van de historie van het gebied te beleven. Net als het Vinkhuis in vinkhuizen. Och, dit was ooit nog eens boeren land. Je hoeft het er niet allemaal zo bovenop te leggen maar leuk als je nog

kunt zien dat het ook ooit iets anders is geweest. Dus om die reden hadden we die toen opgenomen. Deze staat er ook nog, die ook nog geloof ik. En nouja wat zich aandient het is allemaal prima.

V: Aan deze plannen hebben ook burgers mee mogen praten?

B: Ja zoals die waterskibaan is ook met de bevolking allemaal meegesproken, ik weet niet meer waar het was het was in vinkhuizen, oh ja in het vinkhuis hebben we toen een informatie avond gehouden. Het was meer informatie dan echte inspraak denk ik. Want de mededeling was al gewoon, hier vinden we, nee het was toch wel inspraak, want we hebben heel nadrukkelijk nog gekeken naar geluid, want waterskiën is leuk, maar als er zo'n motorboot de hele tijd voor staat te jammeren, het is natuurlijk al langer geleden dus ik moet even denken, dus het was wel een echte inspraakavond, dus hoe kijkt u er tegen aan? De gemeente had al vanuit het college al een soort goedkeuring van zoekt het maar uit op die plek, maar hoe kijkt de bevolking er nou tegen aan, want hier wonen mensen in die flats, en die keken toen uit op dit gras, die zeiden dit is allemaal prachtig en die hebben misschien wel eens een ree gezien bij wijze van spreken, en nou wordt het helemaal veranderd. En elke verandering in een woonomgeving in z'n algemeenheid is een soort van bedreiging. Je weet wat je hebt en dan gaan ze ineens van alles veranderen, en het oude was toch goed?

V: Ja mensen hebben een beetje moeite met verandering denk ik

B: Ja dat is bij iedereen eigen denk ik, je weet in ieder geval wat je hebt en wat er gaat komen dat moet je maar af wachten. Dus het was ook met die motorboten de grote vrees gaat dat niet geweldige overlast opleveren. De vijver vonden ze allemaal prachtig maar de motorboot niet. Nou dat is allemaal uitgezocht met het type boot en de geluidseffecten en dat bleef allemaal keurig binnen de normen en we hebben ook de mensen wel kunnen overtuigen met hoeveel er dan gevaren zou worden. Je krijgt niet iedereen mee hoor, maar dat het een acceptabele situatie werd. Je hebt altijd mensen die tegen blijven. Dat is met alles geloof ik zo, als je iets in de stad bedenkt dan kan ik me niet voorstellen dat er 100% mensen voor zijn. Dus dat moet je ook weten. Dat is ook iets wat bij participatie geldt je kunt het vast nooit iedereen naar de zin maken. Het is de bedoeling zo veel mogelijk mensen mee te nemen in je denktraject en misschien ook aan te vullen. En de aanvulling hier was dat het opener moest zijn, dus niet dat dichte, het opene, meer paden er in die ook opener waren. Dat waren de belangrijkste commentaren en dat hebben we ook vertaald naar wat er nu ligt.

V: Want zou u kunnen omschrijven voor mij, om publieke participatie wat algemener te kunnen bespreken, wat volgens u de hoofdredenen zijn om publieke participatie toe te passen, in het bijzonder in dit geval.

B: Waarom? Sowieso, ben je dat verplicht omdat je iets in de omgeving van de bewoners doet uh.... Ik zit toch even te twifelen nou, je ziet ook dat bouwplannen nu vrijer worden, ik zag laatst een stukje in de krant dat er in een binnenterrein 3 lagen studentenwoningen gemaakt op een plek waar nu een schuurtje staat, en het past binnen het bestemmingsplan dus we hoeven met niemand te overleggen. Dat is toch raar. Dus ik vind sowieso, al zou het mogen, zonder overleg met je burens vind ik het niet anders dan normaal dat je met je burens overlegt, en in dit geval is dat de wijk, wat

er in hun omgeving gaat veranderen. Dus ik vind het meer iets als fatsoen dan als iets wat letterlijk zou moeten. Dat ten eerste en het tweede belangrijke is dat er ook uit de omgeving verrijkende ideeën kunnen komen die het plan of de ideeën of het beleid dat je hebt alleen maar sterker kunnen maken. En de derde, niet onbelangrijke: het houdt je scherp. Ook al verandert er misschien niets aan een plan, om wat voor reden iets dan niet gehonoreerd kan worden, poterverdikkie kan het misschien niet op een hele andere manier, misschien niet hier.

V: Heel erg duidelijk, en dat is mooi, want van daar uit en u zegt het al een beetje en misschien vraag ik een beetje naar de bekende weg maar de landschapskwaliteit die hieruit tot stand komt waaruit bestaat die volgens u en op welke manier is die volgens u te meten? De kwaliteit van dit park en het landschap in het algemeen.

B: Je zou zeggen door het gebruik he, maar dat is ook altijd zo wisselend. Er is een tijd geweest, opa vertelt, 30 jaar geleden was de trend om buiten de stad te gaan wonen en te recreëren. Op het platteland wonen was ideaal en in de bossen en weet ik het allemaal. Dat was het meest fantastische en je zag toen ook letterlijk het gebruik en daarmee de aandacht voor parken in de stad af nam, het noorderplantsoen was slechts geraakt, het stadspark werd niet meer naar om gekeken. Dat waren de belangrijkste parken in die tijd. En er is weer een kanteling gekomen, maatschappelijk is de stad weer hartstikke in, je wilt juist in de steden wonen en in de steden recreëren, we recreëren anders, we recreëren een uurtje, twee uurtjes, we zijn vluchtiger zou je zeggen, je gaat niet meer een hele middag naar het park. Het zijn vluchtigere momenten. En daar zie je dat die parken in betekenis toenemen, het noorderplantsoen bijvoorbeeld gaat bijna aan zijn succes ten onder omdat het te druk bezocht wordt. Wordt door sommigen beweerd, ik vind het nooit te druk. Je ziet dat er sleetse plekken komen en dus meer aandacht nodig is om het te behouden om aantrekkelijk te houden wat er is. En dat zie je bij het Westpark denk ik ook. Dit moet zich bewijzen want zolang er nog niks te beleven is en nog niet het wasdom heeft, wat heb ik er dan te zoeken. En het heeft nog wel de tijd nodig om wat te groeien, dat is nou eenmaal eigen aan parken. En met de tijd zal uit moeten wijzen of deze bestaansrecht houdt of niet.

V: U zegt nu niet zozeer dat het gebruik de landschapskwaliteit bepaalt, maar wat bepaalt dan uiteindelijk wel of dit een goed park is of niet?

B: Nou de waardering, we doen het voor mensen ga ik altijd maar even van uit. Dus als de mensen het kunnen waarderen is de landschappelijke kwaliteit goed geweest en anders niet.

V: Dus wel de waardering van de gebruikers en niet zozeer de experts die er van buiten af naar kijken

B: Ja... die vind ik niet zo belangrijk

V: Ok dus niet zozeer het aantal bomen wat er in staat en het aantal hagen etc..

B: Nee dat wordt ook wel eens gedaan met normen, en dan moet het aan al die normen voldoen en daar heb ik ook altijd een broertje dood aan gehad en elke wijk moest dan zoveel vierkante meter groen hebben en dat was allemaal genormeerd. Nou

als je iets de dood in de pot wil hebben moet je dat doen. Dan zou de binnenstad bij wijze van spreken net zoveel groen moeten hebben al vinkhuizen. Je wilt toch ook kiezen waar je wilt wonen. En dat zal ook afhangen van je leeftijd en je situatie. Dan heb je vast een voorkeur voor ik wil daar wonen of daar wonen en dan is er wat te kiezen. Dus laat vooral niet alles op elkaar lijken. Dus daarom ook maak verschil in de parken maar ook in de wijken. Ook met nieuwbouwwijken.

V: En daarbij, zou u zeggen dat het hele project met de verschillende inspraakmomenten en informatie avonden, een heel traject met publieke participatie en verschillende plannen, heeft dat de landschapskwaliteit verhoogd? Heeft het een toegevoegde waarde?

B: Ja dat heeft het altijd, want de stad is nooit af en het park ook niet. We hebben een mooi voorbeeld aan het noorder plantsoen. Dat is uit 1880, 1880 heb ik het over! Sinds de slechting van de vesting weg. Toen is daar gekozen voor een plantsoen, dat is daar door notabelen neergelegd, ik denk niet dat daar veel inspraak was. Nou dat hebben we in de jaren '90 van de vorige, toen is het verkeer er uit gegaan, heel veel participatie met de bewoners geweest, de koers hebben we samen bepaald met de gemeenteraad, daar is ook inspraak op geweest. Dat zit hier trouwens ook in, cultuur dat dat een belangrijk onderdeel is, toen hebben we noorderzon hier naartoe gehaald. Dat zat toen nog in het sterrenbos, sterren in het bos heette dat toen. En dat was te klein, en het sterrebos werd compleet overlopen en het zou beter bij de binnenstad passen. Dus toen hebben we het plan gemaakt voor het noorderplantsoen en met de tijd hebben we daar weer kleine aanpassingen aan gedaan. Moet dat basketball pleintje nou blijven of niet. Dus participatie met de burger is van alle tijden en dat blijft door gaan. De stad is nooit af.

V: Ok, Dan heb ik een heel duidelijk beeld van uw mening over participatie en hoe het project gegaan is, nu vroeg ik me alleen nog af of er zaken zijn die ik niet aan de orde heb gebracht die u nog aan de orde wil brengen. En ik ben ook vrij benieuwd wat voor papieren u hier nog heeft liggen?

B: Dit zijn schetsjes geweest, dit is letterlijk in de krant gekomen, nou uh.. uhh.. we hebben hier ook eens gedacht aan een dependance van het noorderdierenpark. We hebben hier geen dierentuin en die moeten we ook niet hebben want onze dierentuin staat in emmen zeg ik wel eens. Dat is zo dicht bij daar kan iedereen naar toe. Maar we zijn toen in gesprek geweest met Emmen en we zijn zelf ook op pad gegaan naar ondernemers, want emmen is een onderneming, ook al zit er tegenwoordig publiek geld in. En we zijn gaan kijken met elkaar of we wat voor elkaar kunnen betekenen. En zo hebben we ook met de Zoo, met Emmen gesproken, niet om hier een kleine emmen te gaan maken want dat schiet niet op. Maar zij hadden er wel lol aan als je bij wijze van spreken, je kreeg korting op een toegangskaartje van emmen als je hier naartoe ging. En dan met de gedomesticeerde beesten die daar neer te zetten. Met lama's etc. en zo waren we al een heel eind op weg. Maar de MKZ crisis, een hele lullige, gooide roet in het eten.

V: U zegt, de gemeente ging op zoek naar initiatieven van bedrijven en bedrijven konden zelf ook initiatieven inleveren. In hoeverre is daar ook weer de buurt bij betrokken? In hoeverre zaten vinkhuizen, de held en helpman te wachten op een zoo?

B: Ja, dit zat ook al in het italiaanse mozaïek, dat wilden we samen met bedrijven doen, dat zat er al bij in. Dat idee. Dus in 92, dat was ook een mode, in 92 had je de PPS constructie en er was niks mooiers dan dat. Je hebt altijd allemaal stromingen. Mode in de planning.

V: En voor de rest nog dingen die u kwijt wilt over een van de onderwerpen?

B: Nee, nee, ik heb wel genoeg gezegd. Ik vind het wel mooi zo.

Transcript interview Herman Lubbers

V: Interviewer, Valentijn Kaal

H: Geïnterviewde Herman Lubbers

V: Ik heb nog geen pakkende titel gevonden voor mijn scriptie maar op dit moment is het de 'Invloed van participatie op landschapskwaliteit en dan met de casus, eerst de enige casus maar als er meer tijd is wellicht nog een casus, het Westpark. En daarbij wil ik onderzoeken of te meten is wat de invloed van publieke participatie is op een dergelijk project.

H: Ja

V: En zoals ik al zei wordt publieke participatie een hoop toegepast tegenwoordig, bijna overal, of u zei het zelf al aan de telefoon: overal

H: Overal in verschillende vormen

V: En nou wil ik dus kijken wat dat op levert

H: Ja

V: Mag ik u aan het begin van dit gesprek nog een keer vragen wie u nu precies bent en wat uw functie en wat u in het verleden gedaan heeft?

H: Zullen we gaan je/jij'en?

V: Ja dat is misschien wel zo makkelijk

H: Herman Lubbers, Project manager bij de gemeente Groningen, vroeger heette dat dienst RO/EZ, maar we hebben geen diensten meer dus gewoon Project Manager bij de gemeente Groningen. Belast met het Westpark, omdat in het Westpark eind 2007 aan mij werd gevraagd om de waterski vereniging daar te faciliteren door middel van het laten uitgraven van een vijver en vervolgens te kijken welke functies er nog meer zouden kunnen komen in het Westpark. Er lag nog een oude visie: de Italiaanse mozaïek maar iedereen had eigenlijk wel door dat ze aan het trekken waren aan iets wat niet van de grond komt. Allerlei initiatieven zijn langs gekomen maar niets werd concreet. Dus mij is gevraagd of ik hier op een andere manier naar zou willen kijken met de op dat moment aanwezige initiatiefnemers en dat heeft in de loop van de tijd

verder geëvalueerd en dat is alleen maar goed geweest. Dus er zijn allerlei dingen gebeurd. Ik ben dus de project manager

V: Ok, mooi, dat is dan duidelijk. En over het project zelf dacht ik dat het wellicht praktisch is om de geschiedenis van het project een beetje op een rijtje te zetten om duidelijk te hebben over welk project we nu precies praten en binnen welk tijdsframe zich dat afspeelt.

H: Ja, gelukkig staat hier in de 'Visie Westpark 2012' staat al de ontstaangeschiedis en die kun je daar het beste voor lezen. Het is heel belangrijk om te zien: het westpark zelf is bestempeld, ooit lang geleden, als een van de 5 stadsparken. We hebben Noorderplantsoen, Stadspark, Kardinge, Westpark en dan hebben we nog een vijfde en die heb ik nu even niet scherp maar daar komen we vast achter.

V: Uhm jaa... Noorderplantsoen, Kardinge, Stadspark, Westpark, hadden we Noorderplantsoen al genoemd?

H: Ach maakt ook niet uit. Het is in ieder geval een van de vijf stadsparken. Maar het was wel het stadspark dat niet als park werd ervaren. Het is een terrein dat is opgehoogd door de Suiker Unie met tarragrond. Tarra is het bestanddeel dat vrijkomt bij het verwerken van suikerbieten. Die tarra wordt dan gestort in de zo genaamde vloeivelden. En die vloeivelden was het Westpark. Maar je hebt er nog veel meer. Als je het voormalige Suikerunie terrein bekijkt heb je er wat, ten zuiden van de A7 heb je er een en zo nog veel meer. Het is eigenlijk een baggerdepot dat gewoon gevuld gaat worden, maar dan met tarra. Het Westpark was op een gegeven moment vol. Als gemeente hebben we het terrein nog enkele jaren gebruikt als stort locatie voor zeer licht vervuilde grond. En daarmee is het eigenlijk mee afgedekt. Dat gaat om de vroegere categorie 1 grond. Tegenwoordig is dat misschien zelfs gewoon wonen want al die categorieën zijn in de loop van de tijd veranderd. Toen der tijd is de categorie 1 grond als een deklaag er overheen gelegd en toen heeft men in die periode bedacht dat er een bepaalde visie overheen moest komen waarbij dit park als een soort van stadspark ontwikkeld gaat worden. Toen heeft men het Italiaanse Mozaïek bedacht. Het Italiaanse Mozaïek, dat staat hier ook wel, is in 1990 al vastgesteld. En als je naar het park kijkt, naar de luchtfoto of gewoon naar de topografische kaart, dan zie je ook dat hier heel duidelijk allemaal kamers in zitten. Dit zijn in wezen al die vloeivelden waar al die pup in gestort werd. Dat Italiaanse Mozaïek, daar zijn allemaal ideeën over geweest maar het was belangrijk dat er zo iets zou komen als dit (*wijst naar kaartje*). Iets waar publiek en privaat samen zouden optrekken. Er waren allerlei kamers en die kon je deels privaat gewoon gaan herinrichten, of uitgeven. Er is nagedacht over een papagaaien opvangcentrum, er is nagedacht over een dependance van het Noorderdierenpark met olifanten, er is van alles bedacht.

V: Dus dit plan is door de gemeente gemaakt en daarbij mochten publieke en private initiatiefnemers die dingen mochten opkopen of inrichten?

H: Ja, in wezen hebben wij een plan gemaakt waarbij we zeiden 'Kijk eens, als u wat leuks wilt? Dan kan dat hier'

V: Maar zijn er in de planfase nog anderen betrokken geweest?

H: Uhh.. Moet ik heel eerlijk zeggen dat ik dat niet zeker weet. Ik was er in 1990 niet bij, toen was ik ook nog aan het studeren, of nee ik zat nog op de middelbare school hahaha en ik woonde ook niet in Groningen, dus ik weet het niet.

V: Zou het interessant zijn om met de heer van de Bospoort hierover te praten?

H: Jan van de Bospoort is iemand die heeft in ieder geval dit Italiaanse mozaïek opgesteld, en die is 50+ en die was er toen wel bij. Hij heeft dit opgesteld. Ik verwacht dat we toendertijd een soort van model gemaakt van hier is van alles mogelijk en mensen sta op , sta op, het is hier mogelijk! Maar het is nooit gebeurd. Het bleef liggen zoals het lag. Misschien heeft het er mee te maken dat er in 1990, in die periode, nog heel veel ruimte was. Wij zijn hier heel vaak in gesprek geweest met initiatiefnemers die wat wilden doen, maar het is nooit tot wasdom gekomen. En dat heeft al die jaren door gesudderd, en het lag er maar een beetje braak te liggen, en het verloederde ook wel enigszins, en we weten dat er gedeald werd en dat er van alles gebeurde wat god en iedereen verbied. En het lag er maar een beetje. Ik zelf ben hier in 2007 bij betrokken geraakt en toen heb ik dat hele rijtje met oorspronkelijke initiatiefnemers gezien, maar vervolgens werd er wel gezegd, dit is wel lastig. Dit wordt hem niet. En de wereld is ook wat veranderd. 2007 is het begin van de economische crisis dat kon je op dat moment wel merken, het waren de laatste stuiptrekkingen waarbij we als gemeente toch nog wat dingen gingen doen. Het belangrijk was dat er een eerste trekker was, want er zat nog helemaal niks. Het hele terrein zat nog helemaal niks. (pakt de kaart) Hier zat een vijver, die was nooit gedempt met tarra, en dit was gewoon nog parkkavel. Het enige wat we gedaan hadden was die singels aangeplant, dat was een soort van proef, en om het een beetje cachet te geven waren er wat wandelpaden. Maar er was nog niks. De eerste boost die er is geweest is dat de gemeenteraad besloten heeft dat de waterski vereniging die bij het europapark zat, dat die verplaatst zou moeten worden naar het Westpark. Wel een hele bijzondere situatie, dan heb je een terrein die 5 meter hoger ligt dan het omliggende terrein en in dat terrein moet je vervolgens een vijver graven en dat water moet ook nog eens blijven staan. Daar hebben we wat technische maatregelen voor moeten treffen.

V: Dat klinkt inderdaad als een aardige uitdaging

H: Dat klopt, en het ligt er nu een aantal jaren en het functioneert heel goed en daar zijn we blij mee. Maar met het realiseren van de waterski vijver, waarbij de raad wel gezegd heeft we willen het geld wel beschikbaar stellen maar dan moet er wel medegebruik mogelijk zijn van de plas. En dat hebben we gerealiseerd. Dus het is een plas niet alleen maar voor Variaski, maar heel duidelijk ook voor andere verenigingen en organisaties. Het is wel zo dat we met Variaski wel redelijk hebben dichtgetimmerd hoe zij van de plas gebruik mogen maken en dat is vrij ruim. Maar zij moeten ook in hun tijden, zeker ook een aantal weekenden en een aantal dagen per jaar de ruimte beschikbaar stellen als er een andere partij komt. Ik weet bijvoorbeeld dat het Alfa College er bijvoorbeeld ook kano activiteiten doet. Dat is natuurlijk ideaal.

V: En dan de looptijd van het huidige project is als ik het goed begreep 2007 tot aan.... Wanneer werd het afgesloten door de raad?

H: De raad van deze maand, deze maand wordt het project formeel afgesloten en de slotcalculatie vastgesteld. En dan zijn er nog wat laatste kleine resterende werkzaamheden. Maar wanneer is het project begonnen? Uh.. orde van grootte 2005. In de zin van het project waar ik nu mee bezig ben. Daarvoor was begin jaren '90 natuurlijk al dat er iets, nou ja dat was geen project maar er iets en dat kon ingevuld worden.

V: Maar deze ronde waarbij er daadwerkelijk andere partijen bij betrokken zijn is 2005 pas begonnen?

H: Ja, er waren eigenlijk twee aanleidingen. De ene aanleiding was eigenlijk dat hier (wijst op de kaart) een waterski vereniging zou komen en de tweede dat hier (wijst op kaart) hebben we een gebiedje dat heet Hoendiep-Noord en daar was een ontwikkelende partij die had een deel van de grond in handen en die wilde graag met de gemeente een overeenkomst afsluiten dat we dat tot een kleinschalig maar hoogwaardig bedrijventerrein zou omvormen en de middelen die daar vervolgens mee vrij kwamen zouden middelen zijn die weer in het park geïnvesteerd zouden worden. Maar dat is natuurlijk vaak het eieren eten.. het is leuk dat je ideeën hebt, maar er moet wel geld zijn! En er was nu geld vanuit de gemeente om die waterski vereniging te verplaatsen dus dat kostte het project zelf geen geld en er werd geld gegenereerd door de realisatie van het bedrijventerrein en dat geld hebben wij zodanig gelabeld dat we dat geld mochten investeren in het park zelf.

V: En de doelen van de gemeente met dit park. Niet zozeer die van het publieke participatie gedeelte, daar zullen we zo verder over praten, het omvormen tot één van de vijf stadsparken hebben we net al gehoord maar wat nog meer?

H: In principe was het doel om het park ook echt te laten werken als een van de vijf stadsparken. Het was toen ik er mee begon het park als park in te richten, om daar in de geest van het italiaanse mozaïek functies aan toe te voegen en dat te financieren door het bedrijventerreintje. Dat waren de oorspronkelijke doelen, maar het doel is twee keer gewijzigd. De eerste wijziging is dat een aantal jaar later men besloten heeft de waterski vereniging hier te realiseren, is het dan gewijzigd, nee want je voegt een functie toe maar er wordt wel geld bij beschikbaar gesteld. En de tweede wijziging is een aantal jaar later geweest en dat is eigenlijk de vaststelling van de visie Westpark 2012, of eigenlijk vlak daarvoor hebben wij gezegd van ja we willen het park een eigen identiteit geven, een eigen karakter geven en wij hebben ontdekt dat het Italiaanse mozaïek uit 1990 niet werkt en er moet dus een nieuw iets komen en we willen het park een keer af maken met de beperkte middelen die we hebben. Het bedrijventerrein ging inmiddels niet meer door.

V: Nee die heb ik ook niet gezien toen ik er was nee.

H: Nee nou ja goed, je ziet hem hier nog (wijst op de kaart). En toen vervolgens was het nieuwe doel: met alles wat je nu hebt, stel een nieuwe visie op met het bijbehorende bestemmingsplan en stel dat vast.

V: Is at ook het moment geweest dat de publieke partijen, of eigenlijk het publiek er bij betrokken is?

H: Nee, uhh... Kijk in 1990 bij de vaststelling van het Italiaanse mozaïek was in principe altijd al de bedoeling dat het park tot stand zou komen met heel veel participatie vanuit allerlei deelnemende partijen. En dan sla je precies de spijker op z'n kop want er werd gedacht vanuit participatie vanuit deelnemende partijen. En dat kwam op de een of andere manier niet tot stand en eind jaren 2000, 2006/07 werd de hele participatie vanuit de omgeving op projecten werd sowieso heel anders. Er werd op een andere manier gekeken naar de gemeente, de bewoners werden steeds mondiger, de burgers, en dat is ook terecht, we worden met z'n allen gewoon mondiger en dat betekent dat je er ook anders mee om moet gaan. Om eigenlijk gewoon heel eerlijk te zijn, we hebben hier ons lesje geleerd. We gingen uit van participatie vanuit de deelnemende partijen, in 2008 ben ik hier bezig geweest met een partij die heel graag iets wilde organiseren in het Westpark, dat is de dierenbescherming. Die wilde graag een dierenasiel hier realiseren, een honden hotel en van alles wat maar te maken had met dieren en dat wilde de omgeving niet. Daar is best wel veel protest op geweest. En dat was een beetje een opeenstapeling. Wat er is gebeurd: Ik ben hier in 2007 hier beland, in oktober 2007 begon ik hier te werken en drie weken later had ik hier mn eerste informatie avond en dat ging over de realisatie van de waterski vereniging. En er werd gezegd we hebben met de wijkvereniging gesproken en die waren positief en we hebben gesproken met de waterski vereniging die is ook positief en de gemeente ook dus dat wordt een hele relaxte avond... Dat was niet waar! Ik had 80 redelijk boze mensen in de zaal, want wij hadden namelijk gesproken, volgens mij redelijk onder embargo, met de wijkverenigingen. We hebben vervolgens de ideeën opgehaald maar de uitwerking nooit met de mensen besproken. We hebben vervolgens als gemeente het plan gepresenteerd van zo gaan we het doen. Er was op dat moment geen inspraak meer mogelijk, geen participatie, maar het was gewoon het presenteren van het plan dat af is. Dat is bij de omwonenden, en dan hebben we het met name over de mensen die hier in de flats wonen maar ook een aantal mensen die hier achter wonen. Die mensen waren zeer wantrouwend, van hier heb je weer de gemeente die langs komt en gewoon weer laat zien wat ze gaan doen. Dan komt er een waterski vereniging die veel gaat varen met een dikke motorboot en dat maakt dan heel veel lawaai. Dus we hebben ons zelf daar heel erg op afstand gezet door niet die mensen mee te nemen in het proces maar daar op dat moment te staan en ik werd gewoon geconfronteerd met een hoop getik. Nou ik was toen ook nog niet zo heel erg ervaren dus dat was ook nog wel bijzonder en we hebben ons daar aardig uit gered. En het paste in het bestemmingsplan, er mocht zelfs een motorcrossban aangelegd worden in het westpark. Hadden we gewoon aan kunnen leggen, het was een hartstikke mooie plek geweest. Dus eigenlijk hadden de mensen planologisch gezien geen poot om op te staan. Maar ook als gemeente heb je ook het zorgvuldigheidsbeginsel en moet je met iedereen goed praten en op iedereen goed afstemmen en dat hebben wij hier toch wel een beetje verzaakt. Niet veel later kwamen wij hier dus met de dierenbescherming, en tegen de dierenbescherming zeiden we, we gaan in een heel vroeg stadium, nog voor jullie nu verder gaan met de plannen, jullie mogen een schets maken en we gaan daarna wel onderhandelen over de grondprijs, maar met jullie plan gaan we eerst de buurt in. Toen hebben we heel veel protest over ons heen gekregen, het was een vergelijkbare avond als de vorige, maar nu kon ik wel tegen die mensen zeggen 'jullie waren er vroeg bij'. En daardoor hebben we rondom het Westpark wel heel veel vertrouwen gekregen. Behalve dat men op dat moment zei 'wat willen jullie nou met dat Westpark?' Waarop wij kwamen met het Italiaanse mozaïek of in ieder geval in de

geest daarvan. Waarop zei zeiden 'dat is zo oud en dat komt maar niet en het ligt er al zo lang'. Toen hebben wij besloten dat we een nieuwe visie gingen opstellen voor het Westpark. En dat we die visie niet zelf gaan bedenken maar met voldoende participatie vanuit de gemeente. We hebben daarbij gezegd dat we dat in eerste instantie niet doen met de direct omwonenden maar dat doen we wel met de drie wijkverenigingen die daar omheen zitten. Dit zijn De Held, Vinkhuizen en Hoogkerk. Dat zijn de drie wijken die gebruik maken van het Westpark. En met die drie wijkvereniging hebben wij om tafel gezeten en heel open gevraagd 'wat vinden jullie dan belangrijk?' Zij hebben de stift in de hand genomen en hebben getekend. We hebben natuurlijk wel van een aantal zaken gezegd we hebben kaders en randvoorwaarden, daar moet je altijd heel duidelijk in zijn, wat zijn harde kaders, waar kun je niet van af wijken en wat zijn punten waarvan je denkt dit is goed maar daar zou je nog wel van af kunnen wijken. De vijver was op dat moment al een feit, die zou komen, op dat moment was eigenlijk ook een feit dat het bedrijventerreintje aan de zuidkant zou komen en voor de rest eigenlijk nog niet heel erg. Behalve dat we op dat moment al in gesprek waren met een scoutingvereniging. Die mogelijk op deze plek (wijst op de kaart) dus direct voor aan het park zich zou willen vestigen. Dus dat hebben we aangegeven, maar ook in een vroeg stadium van wat vinden jullie er nou van? En, serieus, ook bij een scouting hebben wij bij een wijkvereniging een eerste aarzeling gehoord.

V: Oh echt? Ok..

H: Om even aan te geven hoe moeilijk het ook is voor ons om met hele eenvoudige functies dat ze dan toch op een bepaalde manier reageren. Er was echt een wijkvereniging heel terughoudend, twee waren echt heel positief, en zij waren behouden als in 'ik weet niet hoe mijn achterban hier over denkt want die scouting gaat dit dat en zus doen in het park en hebben we er dan geen last van?' en toen we dit twee weken dit weer lieten zien zo hebben we dit verwerkt zeiden ze 'mijn achterban is helemaal positief'. Het is wel lastig en dit is misschien ook wel een item voor jouw scriptie: met wie moet je participatie doen? Want wijkverenigingen hebben wel een bepaalde status gekregen maar hoe communiceren zij met hun achterban? Welke status hebben zij in hun wijk?

V: Ja dat is wel lastig, je kunt natuurlijk niet met iedereen spreken. Heeft u wellicht nog namen van de verschillende mensen die deelnamen in de participatie?

H: Uh... Die hebben we wel, maar ik denk dat het goed is dat je de drie wijkvereniging benadrukt.

V: Die heb ik al aangeschreven, maar volgens mij waren de mensen die er nu zaten destijds niet betrokken.. maar ik kan ze nog een keer aanschrijven.

H: Ik vind het lastig om die namen te geven, maar ik kan me niet voorstellen dat de voorzitter van de Held en de voorzitter van Hoogkerk weg zijn. Volgens mij Frederik Hurenkamp en van Hoogkerk heb ik z'n hoofd zo voor me maar moet hem even opzoeken. En bij Vinkhuizen hebben we altijd gewoon geïnformeerd wie we moesten hebben want die zijn wat anders georganiseerd.

V: Ja nee, ik heb ze destijds aangeschreven, voordat ik contact heb gelegd met jou en daarop reageerden ze op dat ze wel geparticipeerd hadden maar geen hele grote rol hadden gespeeld tijdens het project.

H: Maar ze hebben dit soort dingen wel gedaan. (Wijst naar visie met de getekenden ideeën)

V: Ja sorry dat ik er zo even tussendoor kwam.. Maar misschien als ik hier mee aan kom dat het alsnog goed komt.

H: Nee is alleen maar goed, als er dingen onduidelijk zijn. Nee dit is met name hetgene wat zij op dat moment gedaan hebben. Ons helpen om ideeën op te doen. Het is heel simpel, ik vind het tenminste altijd heel simpel. We kunnen hun niet de vraag stellen: kom maar met functies die hier zouden kunnen komen die hier ook daadwerkelijk wat kunnen doen. Met uitzondering van een functie die uiteindelijk is ontstaan en dat is deze hier (wijst op de kaart) waar mensen uit de buurt, uit vinkhuizen, eigenlijk bomen wilden planten. Fruitbomen. En uiteindelijk is het heel lastig geweest om dit vorm te geven en dan zou je eigenlijk even met Laurens Stikkema moeten gaan praten, dat is ons manusje van alles op het gebied van groenparticipatie. In de hele stad als mensen moestuintjes willen, bomen willen planten dan brengt hij partijen bij elkaar. Ik heb hem hier de vrije hand gegeven om samen met onze landschapper, Freek Wilkens, om daar met een tekeningetje te komen om te zorgen dat daar een leuk plannetje zou komen dat past in het park en dat de buurt zelf ook wil. Uiteindelijk is dat bijna een stille dood gestorven maar toen kwam boom plant dag langs en toen hebben we op nationale boomplantdag de bomen geplant conform zoals hier het plannetje dat we met de buurt hadden. Het is dus wel gerealiseerd. Maar zoals zo vaak gaat het dan weer om een ding: wie betaalt die bomen? Wie onderhoudt alles dan? Om even aan te geven dat participatie leuk is maar de uitvoering is soms best lastig. Dus dat is even een puntje. Dat is de participatie geweest, vervolgens hebben wij deze visie gemaakt, deze visie hebben we uitgewerkt en met de wijkraden besproken en aan hun gepresenteerd. Zo van nou, hoe ziet dit er uit en wat willen we nu eigenlijk? In wezen is dat het verhaal geworden zoals het hier staat en op deze kaartjes er uit ziet. En we hebben toen gezegd we gaan deze visie samen met een nieuw bestemmingsplan waarin dit verwoord is dat gaan we ook in een keer ter visie leggen aan de buurt. We gaan de buurt dan ook vragen wat vinden jullie hier nou van? En toen zijn er niet zo heel veel mensen meer op komen dagen maar de mensen die er waren die waren zeer positief.

V: En die konden op dat moment nog dingen.. nou blokkeren wil ik niet zeggen maar zich negatief uitspreken over bepaalde zaken?

H: Positief ook negatief, ze konden nog aanwijzingen geven nog tips geven. Een van de dingen die daar nog uit voortgekomen is, is dat er nog middelen beschikbaar gekomen zijn om iets te doen voor de buurt, om het park nog niets beter in elkaar te zetten en als het goed is wordt dit nog bevestigd dat dit er in blijft. Want er zijn natuurlijk nog bezuinigingen en ga je dan maar zo 50.000 euro uitgeven. En daarvoor gaan we een prijsvraagje uitschrijven dat de wijk met ideeën mag komen en als het past in het budget zal het uitgevoerd worden. En dat komt nog en dat is nog vanuit de participanten voortgekomen.

V: De echte aanwijsbare dingen die voorgekomen zijn uit deze participatie zijn dus onder andere de fruitbomen, maar dus ook de totstandkoming van het gehele project zoals de gemeente het zag, zijn er voor de rest ook nog minder tastbare dingen die naar voren gekomen zijn op bijvoorbeeld het gebied van regelgeving die voortgekomen is uit de participatie die het park maken tot wat het nu is?

H: Ja er is absoluut een hele belangrijke wijziging geweest ten opzichte van voor en na de participatie. Namelijk voor dat de participatie was hadden wij de gedachte dat wij het park voor een groot gedeelte zouden gaan uitgeven aan particulieren instanties die daar vervolgens allerlei dingen in gingen doen en waarbij die kamers dan commercieel werden ingevuld en daar liepen vervolgens een paar paden doorheen. Een van de belangrijkste dingen die naar voren is gekomen uit de participatie is dat het park wel een park moet blijven, een park wat gebruikt kan worden door de omgeving, en niet alleen door iemand die zon stuk koopt en daar iets in zet. Bijvoorbeeld een dierenasiel, een crematorium, dingen waardoor mensen zeggen: hebben we hier nou een park of hebben we hier nou een park. En dat is wel een heel belangrijk punt dat we ook vastgelegd hebben in het bestemmingsplan. En dat is dat in het Westpark maximaal 4000m² bebouwd worden, dat is per kavel max 500m² met een uitzonderingsregeling van 1000m² als je een goed plan hebt. En te zien op de kaart is, kijk dit is 1000m², dat het park groot en groen blijft. Je krijgt hier dus geen evenementenhallen want dat kan niet in het huidige beleid en de huidige visie. Nu is het wel zo dat je soms functies langs krijgt die hier wel heel prima in de visie passen maar net weer groter zijn dan die 500 of 1000 m² en dan ga je daar apart over nadenken over hoe gaan we dat nou faciliteren en start je daar een aparte procedure voor en moet je het goed onderbouwen. Maar dat is een hele essentiële wijziging ten opzichte van hoe we hier in het begin mee bezig gingen. Plus we hebben het park heel duidelijk anders gethematiseerd, daar waar we in eerste instantie eigenlijk niet zo gethematiseerd en eigenlijk allerlei verschillende initiatiefnemers voorbij kwamen. De dierentuin, crematorium, dierenbescherming met het asiel. Dat zijn wel echt 3 verschillende dingen. Hebben we hier gezegd nee we thematiseren het park op educatie, kinderen, ecologie en heel sterk het verenigingsleven. En dan niet in de zin van sportverenigingen met sportvelden etc. maar verenigingen die in een park als dit zouden kunnen functioneren. Dat is een waterski vereniging, dat is een scouting, we hebben de kindertuinen we hebben een honden uitrenveld. Eén van onze dromen is dat we een partij krijgen die een grote speeltuin wil realiseren in dit park en dat daar mensen kunnen komen en er een stukje daghoreca is. En die mogelijk ligt er. Misschien komt dat met de tijd.

V: De redenen voor de publieke participatie zijn me aardig duidelijk. Op welke manier ook, want behalve de wijkraden en de infoavonden in de buurt is er niet meer gedaan toch?

H: Nee

V: Het is misschien vragen naar de bekende weg maar is er echt een toegevoegde waarde geweest van deze publieke participatie die niet mogelijk geweest zou zijn zonder publieke participatie?

H: Dit is misschien wel de meest essentiële vraag die je stelt. Wij kunnen als stad heel veel dingen bedenken en we hadden dit misschien wel bedacht, maar het gaat er niet om dat je dit als stad bedenkt en zegt zo gaan we het doen. Maar het gaat er om dat mensen die willen participeren in dit soort projecten dat die gehoord worden en dat je met hun heel serieus bezig gaat verder te komen. En participatie is soms niks anders dan draagvlak creëren en er is geen beter draagvlak dan wanneer het idee van mensen zelf is. En natuurlijk moet je er voor open staan en we hebben de mogelijkheid gekregen hier om open te gaan staan, wat wat voeten in aarde heeft gehad maar het was nodig en dat hebben we gedaan en dat hebben de wijkraden zelf ook afgedwongen. En wellicht waren we zonder de participatie ook wel tot hetzelfde plan waren gekomen en misschien is dat wel arrogant om te zeggen. En als ik achteraf naar het proces kijk had dat best zo kunnen zijn maar er is een maar, en dat is als we dat hadden gedaan dat we wederom geen draagvlak hadden gehad. En het is met name voor het draagvlak en voor het inbedden in de omgeving en te zorgen dat er mensen gaan komen dat je dit samen met de mensen doet. Want wij zijn uiteindelijk gewoon uitvoerders van het politieke domein.

V: Dat is een hele belangrijke, die schrijf ik op. Ik las nog wat over het hondenbeleid op internet. Is dat voor dit project nog wat aangepast?

H: Nee, het is een hondenbeleid voor de hele stad en er zijn door de hele stad plekken aangewezen waar honden mogen loslopen en poepen, dit was een apart project. Voor het Westpark hebben we een wijziging gemaakt. (Wijst de hondenroute aan) Maar de kindertuinen zitten nu hier, en honden en kinderen gaan niet samen dus we hebben de route aangepast. (wijst wederom de nieuwe route aan).

V: Is dit vanuit de gemeente zelf gekomen?

H: Dit is wel samen met de hondenvereniging gedaan niet met de directe omgeving.

V: Dan had ik nog een paar vraagjes over de landschapskwaliteit. Hoe dient volgens u, in de rol van expert, gemeten te worden? Wat maakt dit een goed, slecht of middelmatig park?

H: Het meten van landschappelijke kwaliteit moet je toch wel eigenlijk bij de landschapper zelf zijn, maar voor mij als project manager is het belangrijke dat het park gebruikt wordt. En dat het park of ene plan een bepaalde gebruikswaarde heeft en gebruikt kan worden. En dat betekent dat het bepaalde zichtrelaties moet hebben en dat die ook zijn vastgesteld in een bepaald idee en context en hoe je dat wil gaan doen. En dat is hier heel duidelijk geweest door de park kamers en de zichtbaarheid daarvan. En wat ik in dit geval heel lastig vind voor de meetbaarheid van de landschappelijke kwaliteit is dat het Westpark op zich een landschapsvreemd object is. Het is namelijk 5 meter hoger dan het omringende gebied. Het is gewoon een voormalige stortplaats. En dan is de landschappelijke waarde die zoiets zou kunnen hebben en de uitstraling die het heeft omdat het toch een trekker is omdat er bepaalde functies zitten en dat je dat landschappelijk goed in past met veel groen en een lijnenspel dat vind ik belangrijke. We hebben dan ook, je ziet hier het asfalt, maar heel veel parkeerplaatsen in het groen gemaakt met graskeien om het groene karakter van het park te behouden. Nieuwe bomenrijen, landschappelijke kwaliteit is in ieder geval gewaarborgd omdat we hebben

vastgesteld dat de gebouwen een folie achtige uitstraling moeten hebben. Architectonisch iets gek. En ik vind dat dat met scoutinggebouw uitermate goed gelukt is. En dat soort voorwaarden hebben wij geschapen in het park om de landschappelijke kwaliteit heel hoog te houden. En dat is ook met de participatie gelukt om het groener te houden, groener dan we verwacht hadden. Maar het meten daar ben ik te veel generalist voor, Freek Wilkens is onze landschapper dus die moet je dan even opbellen.

V: Dat zal ik doen, en ik heb er ook mijn ideeën over. Maar je kunt het op allerlei manieren meten natuurlijk. Het zwaarste weegt als ik het goed begrijp dat het groen blijft en dat er bepaalde objecten uitspringen?

H: Nou het is het groene karakter van het park in combinatie met de gebruikswaarde en de gebouwtjes die er in komen met een folieachtige uitstraling die er uit springen en daardoor onderdeel worden van het park. En het lijnenspel en de parkkamers die niet verdeeld worden en per stuk uitgegeven worden.

V: En dan nu misschien wel de eindvraag over het hele project: Is de landschappelijke kwaliteit door het project volgens u verhoogd en door de publieke participatie?

H: Enorm, enorm, we hebben functies toegevoegd, de gebruikswaarde verhoogd en mede door de participatie is er op een andere manier gekeken naar de inrichting van het park en hebben we het voor elkaar gekregen dat bepaalde functies zich hier gevestigd hebben in het park zoals de scouting zoals de kindertuinen in combinatie met de fruitbomen, de boomgaard voor de buurt. We hebben zelf natuurlijk de skivijver gerealiseerd en we wachten met smart op de verdere invulling van het gebied!

V: Dat is heel duidelijk. Zijn er nog punten die niet aan de orde zijn gekomen in dit gesprek die u toch nog zou willen benoemen?

H: Financiële haalbaarheid van een plan moet niet onderschat worden. Landschappelijke kwaliteit en participatie is een maar je moet ook heel goed weten hoe je het gaat financieren. Ik denk dat dat wel een heel belangrijk aspect is om mee te nemen. En puntje wat ik niet gehoord heb bij je, wat ook logisch is dat je dat niet gezegd hebt, maar wat nog wel eens een vraagteken is bij ons is dat de parkkamers op zich wat een grote landschappelijke kwaliteit heeft, zijn wel behoorlijk groot om in een keer in te vullen. Dat is een opgave, hoe krijg je die laatste parkkamers gevuld? Is het een must om die nu zo snel mogelijk te vullen of mag het even duren. Je moet wel dingen maken die af zijn en het vult zich wel en het gaat langzaam maar vind dat niet erg.

V: Het moet niet de uitstraling van een bouwput krijgen

H: Dat klopt

V: U gaat per 1 mei weg bij de gemeente en het project wordt afgesloten in deze raad. Hoe gaat het als er initiatiefnemers komen voor de overgebleven kamers? Hoe gaat dat in zn werk?

H: De overgebleven kavels worden opgenomen in het complex bouwrijpe kavels van ons grondbedrijf. Initiatiefnemers die zich willen vestigen op dit soort terreinen,

Kardinge is een vergelijkbaar terrein met dit al is het iets hoogwaardiger, maar goed de gremia die met initiatiefnemers praten die kennen dit en op het moment dat er een initiatiefnemer is die iets wil realiseren dat volledig past in het bestemmingsplan dan wordt dat meegenomen vanuit onze vastgoed afdeling. Als het niet past dan wordt er een klein miniprojectje voor opgericht en er op die manier verder gewerkt.

V: Wordt de buurt bij zo'n projectje weer geraadpleegd?

H: Zeker als er wijzigingen moeten komen in het bestemmingsplan wordt de buurt weer geraadpleegd. Als er initiatieven komen in het westpark hoop ik dat de buurt altijd geraadpleegd of in ieder geval geïnformeerd wordt. Of dat gebeurt? Het is mensenwerk.

V: Ja dat kan altijd veranderen natuurlijk

H: Ja ik zou het wel doen. Maar ik ga zo weg, dus ik weet niet of die boring er ook daadwerkelijk is dat het op die manier gaat. Ik probeer het wel te borgen maar of het zo gebeurt.. Het is mensenwerk, ik durf het niet te zeggen.

V: Dan is het mij helemaal duidelijk, een heel interessant verhaal. Dan ga ik de opname stoppen.

Enquête Westpark

1.	Wilt u de 4 cijfers en 2 letters van uw postcode noteren?	
2.	Was u wel of niet betrokken bij de participatie rondom het Westpark?	Wel/Niet
3.	Kruis het rondje aan waar u zich het meest in kunt vinden. Het betrokken zijn bij de participatie was Nuttig 0 0 0 0 0 Niet nuttig	
4.	Kruis het rondje aan waar u zich het meest in kunt vinden.	

	Ik heb het gevoel dat er naar wat er naar voren gekomen is tijdens de participatie Wel is geluisterd 0 0 0 0 0 Helemaal niet is geluisterd	
5.	Vindt u dat er nog wat ontbreekt in het park? Zo ja, wat?	Wel/Niet
6.	Vindt u dat er dingen/zaken in het park zijn die er naar uw mening niet hadden mogen zitten? Zo ja, wat?	Wel/Niet
7.	Wat vindt u belangrijk voor de kwaliteit van een park? 0 Vrij om voor iedereen te gebruiken 0 Openheid 0 Netjes, strak en onderhouden 0 Robuust, mag wat verwilderd zijn 0 Aanwezigheid van water 0 Rustgevend 0 Anders, namelijk:	

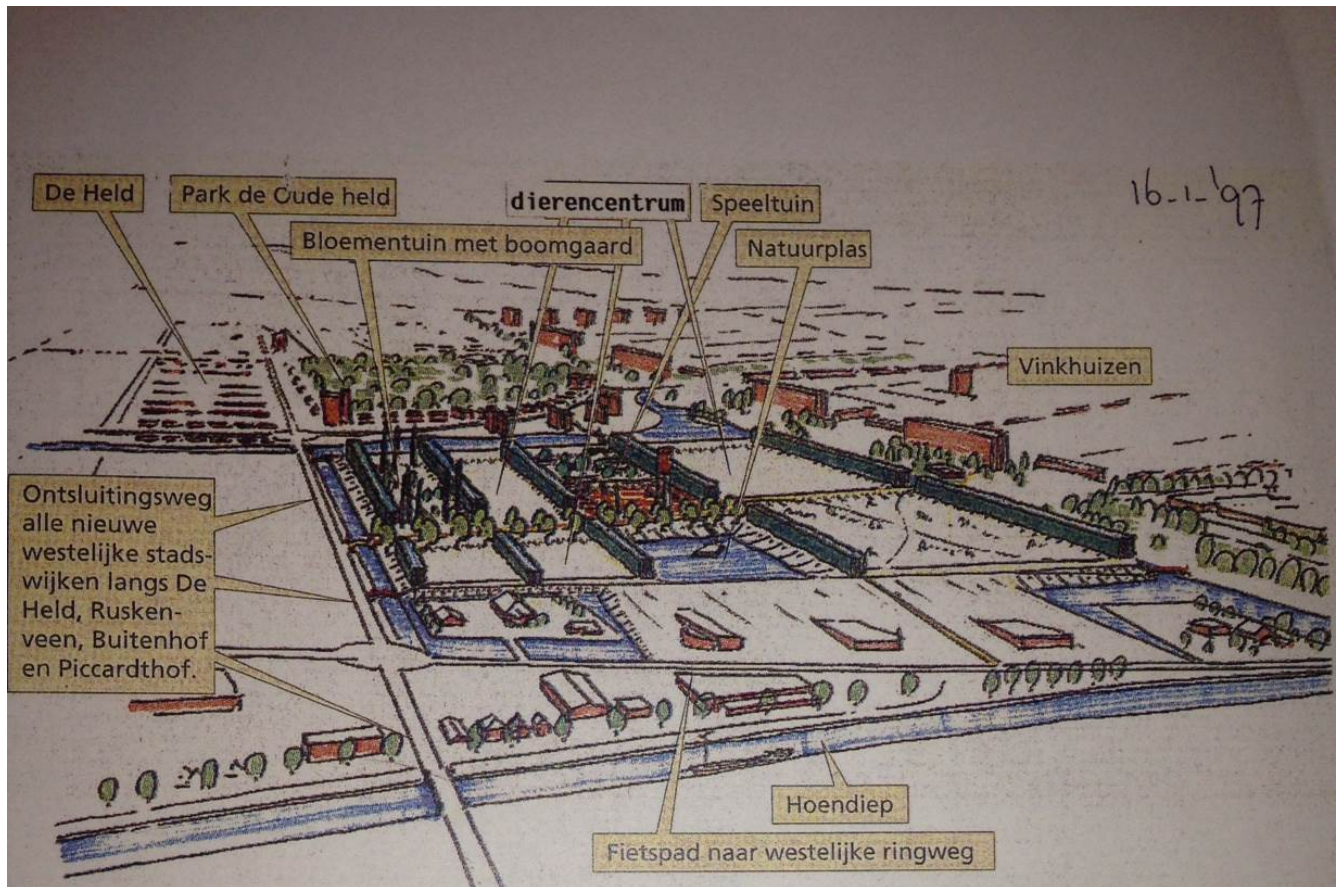
8.	<p>Wat hoort er in uw ogen niet thuis in een park</p> <p>0 Waterski vereniging met motorboot 0 Winkels</p> <p>0 Scoutingvereniging 0 Veel verharde wegen</p> <p>0 Asiel 0 Bankjes</p> <p>0 Restaurant/café 0 Dierentuin</p> <p>0 Speeltuin 0 Anders, namelijk:</p> <p>0 Gebouwen met meer dan 1 verdieping</p> <p>0 Motorcrossbaan</p>	
9.	<p>Kruis het rondje aan waar u zich het meest in kunt vinden.</p> <p>Ik vind het Westpark</p> <p>Een mooi park 0 0 0 0 0 Geen mooi park</p>	
10.	<p>Kruis het rondje aan waar u zich het meest in kunt vinden.</p> <p>Als ik naar het Westpark kijk in vergelijking tot wat ik van andere parken vind, vind ik het Westpark</p> <p>Een geslaagd park 0 0 0 0 0 Een mislukt park</p>	
11.	<p>Kruis het rondje aan waar u zich het meest in kunt vinden.</p> <p>Komt u graag in het Westpark?</p>	

	Ik kom hier graag 0 0 0 0 0 Ik kom hier niet graag	
12.	Wat vindt u het meest positieve aspect aan het park?	
11.	Wat vindt u het meest negatieve aspect aan het park?	
	Mocht u geïnteresseerd zijn in de resultaten van het onderzoek dan kunt u hieronder uw e-mail adres achter laten:	

Dank u voor uw medewerking!

Gemeente en bedrijven samen in park De Held

GRONINGEN - De gemeente Groningen wil ondernemers aantrekken die vorm kunnen geven aan een toekomstig stadspark ten zuiden van nieuwbouwwijk De Held. De opzet van het Italiaans Mozaïek, een park verdeeld in diverse compartimenten, is volgens gemeentelijk projectontwikkelaar M. Nijhof zeer geschikt voor de vestiging van diverse bedrijven. Hij denkt daarbij aan bijvoorbeeld tuincentra of sportondernemingen.

Zelf zal de gemeente voor een bedrag van 5 miljoen gulden ook een aantal 'kamers' in het Italiaans Mozaïek inrichten. Het gaat dan om de delen van het park die worden aangelegd op grond afkomstig van suikerbieten, zogenoemde tarra. De tarra-grond werd jaren geleden

tussen het Hoendiep en de Biersteenaan gestort door de Rijksoverheid, die de gemeente daar fiks voor betaalde. Een deel van dat geld reserveerde de gemeente voor de aanleg van een recreatiepark voor mensen die leven onder de rook van het verwerkingsbedrijf.

De opzet van het stadspark heeft langer op zich laten wachten dan de bewoners van Vinkhuizen lief is. In de loop van de jaren begonnen ze te twifelen of er überhaupt nog wel een park zou komen. Volgens A. ten Damme, voorzitter van het Wijkoverleg Vinkhuizen, zijn stukken grond die oorspronkelijk voor een park waren bestemd, inmiddels bebouwd. De gemeente ontkent dit. De aanleg van het Italiaans Mozaïek heeft lang op zich laten wacht

ten, omdat verse tarra-grond drassig is en een behoorlijke periode moet drogen voordat gebruik verantwoord is.

Het inrichtingsvoorstel van de gemeente voor het Italiaans Mozaïek ligt vanaf vandaag ter inzage voor belangstellenden. Gedacht wordt aan de aanleg van een speeltuin, doolhof, boomgaard, natuurplas en bloementuin. Een derde deel van de oppervlakte van het 30 hectare tellende park, zou kunnen worden ingericht als golfbaan. Het idee voor de baan komt van hotdogverkoper R. Postema. Die liet vorig jaar weten in De Held een openbare golfcourt op te willen zetten. De vestiging van een dergelijke ondernemer in het park, past precies in de opzet van de gemeente om een deel van het recreatiegebied uit

handen te geven.

Het Wijkoverleg Vinkhuizen ziet echter niets in een golfbaan. Al voor de bekendmaking van het inrichtingsvoorstel protesteerde Ten Damme bij de gemeente. Hij vindt dat alle terreinen van het park openbaar toegankelijk moeten zijn en niet voor een elitaire sport als golf moet worden voorzien in de behoefte van Vinkhuizers. Het argument van Postema een openbare golfbaan wil opzetten met een betaalde contributie voor een breed publiek, kan Ten Damme niet overtuigen. De uitstraling van een golfbaan past niet in de wijk. Op 28 januari kan de voorzitter van het wijkoverleg de mening ventileren. Dan is het Vinkhuys een inspraakorgaan georganiseerd over de invulling van het Italiaans Mozaïek.

Informatiebijeenkomst Varia Ski in het Westpark

VERSLAG

Datum: 07 november 2007
Tijd: 19.30 – 22.00 uur
Plaats: 't Vinkhuys
Voorzitter: Herman Lubbers
Aanwezig: ca. 60 omwonenden/betrokkenen (zie presentielijst, bijlage 1);

namens Varia Ski: Jean Paul Visser, Danny van Leeuwen, Toon van der Ploeg, Marc Woudstra;
namens de gemeente Groningen: Herman Lubbers (projectleider), Jan van de

Bospoort (landschapsarchitect) en Bram Doeven (IGG). Verslag: Erna Timmerman (assistent projectleider).

Tijdens deze bijeenkomst zijn er opnames gemaakt door OOG TV. Deze opnames worden gebruikt voor het vervaardigen van een documentaire op internet over De Held.

OPENING – HERMAN LUBBERS
Herman Lubbers opent de bijeenkomst en heet iedereen welkom. Tijdens deze informatieavond zal uitleg worden gegeven over de historie en over de nieuwe plannen voor het Westpark. Hiervoor zal landschapsarchitect Jan van de Bospoort uitleggen hoe de toekomstige skivijver eruit gaat zien en welke afwegingen er zijn gemaakt bij het plan. Toon van de Ploeg zal deze avond uitleg geven over de activiteiten van waterskivereniging Varia Ski en vertelt wat de vereniging kan betekenen voor de buurt. Na afloop van de presentaties is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

INLEIDING – HERMAN LUBBERS
Aanvankelijk was Varia Ski gevestigd aan de Hunzevijver. Vanwege de plannen voor het Europapark moest Varia Ski deze locatie drie jaar geleden verlaten. Om een nieuwe locatie te vinden voor de waterskivereniging zijn circa 25 locaties onderzocht. Op één na vielen alle locaties af. Uiteindelijk is gekozen voor het Westpark. In juni 2007 heeft de gemeenteraad besloten om een waterskivijver aan te leggen in het Westpark en hiervoor een krediet beschikbaar te stellen. In het gebied waar nu het Westpark ligt lagen in het verleden vloeivelden van de Suikerunie. Deze werden gevuld met tarra en zijn later afgedekt met licht vervuilde grond (cat. 1). In het gehele Westpark zijn veel hoogteverschillen. In 1997 is er een ontwerp gemaakt waarbij het park is ingericht volgens een Italiaans mozaïek. Om het park sociaal veilig te maken is het noodzakelijk dat er functies aan het park worden toegevoegd. Tevens kan hiermee de recreatie in het gebied worden versterkt waardoor het park als een recreatieve ader voor de omgeving

functioneert. De waterskivijver moet ook ruimte bieden aan andere recreatieve activiteiten. Om medegebruik mogelijk te maken krijgt de vijver een zandbodem van 30 cm. Dit zorgt ervoor dat het water bij gebruik minder troebel wordt. De voorbereidende werkzaamheden in het park zijn inmiddels gestart. De bestaande vijver wordt om ecologische redenen nu gedempt. Het bestek voor de aanleg van de waterskivijver wordt momenteel gemaakt en er is een kapvergunning aangevraagd. In maart wordt er begonnen met de graafwerkzaamheden voor de vijver. Naar verwachting kan het water er eind 2008 in en zal de skivijver in het voorjaar van 2009 gereed zijn.

TOELICHTING OP HET ONTWERP – JAN VAN DE BOSPOORT In het ontwerp uit 1997 is het Westpark ingericht met zogenaamde kamers. Verschillende delen van het park worden van elkaar gescheiden door middel van windsingels. Iedere kamer heeft bij deze inrichting steeds een andere functie. In het verleden zijn daar verschillende ideeën voor bedacht. Zo is er het idee geweest om een golfbaan in het gebied aan te leggen en is er contact geweest met het Noorder Dierenpark over de mogelijkheden voor een dependance in het park. Samen met een projectontwikkelaar bekijkt de gemeente de mogelijkheid om in het zuidelijke deel, langs het Hoendiep, een bedrijventerrein te ontwikkelen. Deze mogelijkheid werd in het ontwerp uit 1997 reeds aangegeven.

1

Vervolgens kwam het idee om een waterskivijver aan te leggen in het Westpark. Op deze manier werd er invulling gegeven aan de recreatieve bestemming van het Westpark en kon Varia Ski de activiteiten voortzetten. De eenvoudigste manier om een grote vijver aan te leggen was over de breedte van het park. De gemeente ging hier niet mee akkoord en stelde voor om dit binnen één van de kamers aan te leggen. Op deze manier wordt de aanwezige structuur in het gebied niet aangetast, en bleef er voldoende ruimte over voor andere recreatieve invullingen. De vijver werd gesitueerd in het noordoostelijke deel van het gebied omdat hier de grootste kamer ligt. In een eerste schets is de vijver 1,5 meter diep en loopt vanuit het midden omhoog, waardoor het aan de kanten ondiep is. Met de grond die wordt afgegraven voor de aanleg van de vijver wordt de huidige vijver in het park gedempt. De vijver heeft twee lange oevers waarbij de ene oever parkachtig wordt ingericht met een strakke oever gras en de andere oever natuurlijk wordt ingericht met een rietkraag. In dit ontwerp was het de wens om ook in het midden van de vijver te kunnen oversteken. Mogelijkheden hiervoor waren een brug of een pontje waarbij men zich naar de overkant kon trekken d.m.v. een touw. Dit bleek echter praktisch onuitvoerbaar. In het uiteindelijke voorstel is de vijver diagonaal getekend en bevindt de 'natuurlijke oever' zich aan de oostzijde. In het midden komt een verhoging die uitzicht biedt op de vijver. De

‘park/plantsoenzijde’ ligt westelijk en wordt opgehoogd. Naast de vijver wordt de accommodatie van Varia Ski gevestigd. Omdat de financiële middelen hiervoor beperkt zijn laat Van de Bospoort mogelijkheden zien hoe dit op een relatief goedkope, maar toch originele manier kan worden uitgevoerd.

PRESENTATIE VARIA SKI – TOON VAN DER PLOEG Toon van der Ploeg vertelt dat Varia Ski een club is waar iedereen zich bij aan kan sluiten. Van der Ploeg is in 1990 begonnen met waterskiën en was een aantal jaren later wereldkampioen. Door zijn handicap was waterskiën voor hem een uitkomst. Het is een sport die veel mogelijkheden biedt en die zelfstandig kan worden uitgevoerd. Mensen met een handicap zijn vaak aangewezen op een paar sporten die ze kunnen beoefenen. Van der Ploeg had zelf weinig affiniteit met deze sporten. Het was voor hem een uitdaging om te gaan waterskiën. Er zijn verschillende disciplines in het waterskiën: slalom, schansspringen, figuurskiën, wakeboarden en handi(skiën). Dit laatste onderdeel wordt beoefend door mensen met een handicap. Zowel voor blinden en slechtzienden als voor mensen die lichamelijke handicap is het mogelijk om deze sport te beoefenen. Naast de lessen en het skiën op de vrije uren worden er ook wedstrijden georganiseerd. Varia Ski betreft de jeugd bij deze sport door speciale middagen te organiseren voor scholen. Op deze manier kan Varia Ski ook iets voor de buurt betekenen.

VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN AANWEZIGEN

Herman Lubbers geeft de aanwezigen de mogelijkheid om vragen te stellen. Deze vragen worden vervolgens na de pauze beantwoord.

VRAGEN EN OPMERKINGEN OVER DE PROCEDURE

Waarom is er voor de omwonden op deze avond geen mogelijkheid tot inspraak? Een omwonende vindt dat het plan hem in de maag wordt gesplitst. De raad heeft in juni 2007 ingestemd met het plan. De aanleg van een skivijver in het Westpark is in overeenstemming met het vigerende bestemmingsplan. Hierin wordt het gebied aangemerkt als recreatiegebied, de skivijver past hierin. Om deze reden kon het plan vrij snel en probleemloos worden behandeld in de raad(scommissie). Tijdens de openbare raadscommissievergadering was er de mogelijkheid om in te spreken. Indertijd heeft niemand gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Met de raad is afgesproken om de omwonenden nader te informeren over de plannen wanneer deze in een vergevorderd stadium zijn.

Waarom zijn wij niet ingelicht over de mogelijkheid tot inspraak?

De mogelijkheid om in te spreken bij de raadscommissievergadering is

aangekondigd in de Groninger Gezinsbode.

Een van de aanwezigen wil eerst alsnog inspraak en wil vervolgens opnieuw uitgenodigd worden voor een informatieavond.

2

Is tijdens de raadscommissievergadering ook het ontwerp besproken, of is er alleen besloten of de waterskivijver wel of niet in het Westpark moet worden aangelegd? Aan de stukken voor de raad en de raadscommissie was ook een ontwerp toegevoegd. Hierop waren echter geen details aangegeven zoals bijvoorbeeld de hoogte van de dijk die langs de vijver loopt.

Een van de aanwezigen geeft aan dat hij graag middels een brief over de inspraak geïnformeerd had willen worden.

Een van de aanwezigen deelt mede dat hij met een raadslid over het onder het onderwerp heeft gesproken en dat deze hier niets vanaf wist.

Het ontwerp voor het Westpark is al in 1997 gemaakt dat was nog voordat de woningen zijn gebouwd. Waarom is er niet eerder informatie gegeven over het plan? Pas in mei 2007 was bekend dat er geld beschikbaar was voor de aanleg van de skivijver. Voor die tijd kon de gemeente hier niets met zekerheid over zeggen. Nadat er duidelijkheid was over de beschikbaarheid van financiële middelen is het plan kort daarna in de raad behandeld. Overigens zijn de plannen een jaar geleden gepresenteerd aan de Held. Ook in de media is er zeer regelmatig aandacht besteed aan de skivijver.

Een bewoner van een flat in de Siersteenlaan geeft aan dat het haar verwondert dat de mensen nu pas reageren. Zij woont nu twee jaar in de flat en was daarvoor al op de hoogte van de plannen voor de waterskivijver. De afgelopen tijd is er regelmatig over het onderwerp bericht. Waarom hebben de aanwezigen toen niet van zich laten horen?

Tevens merkt zij op dat een aantal omwonenden wel erg hevig op het plan reageren terwijl zij waarschijnlijk niet zoveel hinder zullen ondervinden van de waterskivereniging.

VRAGEN EN OPMERKINGEN OVER DE LOCATIE EN HET PLAN

Waarom waren de andere locaties niet geschikt? Waarom kan het bijvoorbeeld niet op het Paterswoldsemeer, of op het meer bij Meerstad? Jan van de Bospoort: De Ruskeveenseplas en de Kardingerpas waren te klein. De locatie op het Paterswoldsemeer lag binnen de grens van de gemeente Haren. Haren ging niet akkoord met

nog een waterskivereniging op het meer.

Het meer bij Meerstad is naar verwachting pas over 3 jaar klaar. Dat betekent dat Varia Ski nog 3 jaar moet wachten. Het meer wordt erg groot waardoor er meer golfslag is. Deze golfslag is nadelig voor een waterskiër. De woningen bij Meerstad liggen in veel gevallen letterlijk aan, of zeer dicht op het water. De verwachting is dat omwonenden hier dan letterlijk aan de waterskibaan komen te wonen. Bovendien ligt dit op grondgebied van Slochteren, waardoor de gemeente Groningen er veel minder zeggenschap over heeft, en wordt ontwikkeld door bureau Meerstad, niet de gemeente.

Aanwezige vindt het huidige park niet geweldig en vindt de vestiging van een waterskivereniging een goed idee, maar waarom komt deze zo dicht bij de flats te liggen? Waarom kan de skivijver niet aan de andere kant van het Westpark komen te liggen? De geplande locatie voor de skivijver ligt in de grootste 'kamer' van het park. Deze locatie was daarom het meest geschikt voor de ontwikkeling van een grote vijver. De andere gedeeltes waren te klein, waardoor de vijver niet de vereiste lengte kon krijgen om internationale wedstrijden te kunnen houden.

Wanneer de vijver meer zuidelijk en overdwars zou worden gesitueerd ontstaan er problemen met de bodem. In dit geval zou namelijk de kade van de bak waarin in het verleden de tarra werd gestort worden doorbroken. Zonder kade zal de grond wegzakken, waardoor de grond (voormalig tarra) in de vijver loopt.

De nieuwe inrichting en de komst van de waterskivereniging betekent een aantasting van de ecologie in het gebied. Vogels zullen wegblijven wanneer er met de boot wordt gevaren. Jan van de Bospoort: Juist de rietkraag bevordert de vestiging van rietzangers. De mensen van Varia Ski geven aan dat er op de oude locatie de ecologie geen hinder ondervond van de vereniging. Hier kwamen zelfs reeën voor.

Waarom is de brug over de vijver die in een van de eerdere ontwerpen was opgenomen weggelaten? Jan van de Bospoort: De brug zou een flinke afstand moeten overbruggen en zou daarom te duur worden. Er is ook nog nagedacht over een touwpont, maar ook dit idee is niet opgenomen in het huidige ontwerp omdat dit onveilig voor de skiërs zou zijn.

3

Hoe hoog worden de verhogingen voor de flats en de taluds langs de vijver?

De dijk aan de noordzijde dient met 2 meter te worden verhoogd. Aan de

westzijde wordt de dijk ca. 5 meter hoog, op deze manier kan de dijk dienst doen als tribune.

Aanvullende informatie over de hoogte van de dijk: De bestaande hoogte van het noordelijke compartiment is gemiddeld 5.00m +nap, het loopt naar het noorden toe echter af. De hoogte van de bestaande dijk aan de noordzijde bedraagt daarom 3.00m+. Het beoogde waterpeil is 4.00 tot 4.30m+. De minimum benodigde hoogte van de dijk bedraagt daarom 5.00+. Dat betekent dat het aflopende deel wordt verhoogd van 3.00+ naar 5.00+. De bewoner op de eerste verdieping zal dus niet het waterskien kunnen zien, u, als zijn bovenbuurman waarschijnlijk wel. De dijk wordt niet beplant.

Een aantal aanwezigen geeft aan dat zij hier vanuit hun woning niet overheen kan kijken. Het uitzicht van deze mensen wordt op deze manier ontnomen. Jan van de Bospoort neemt deze opmerking mee en zoekt uit of het haalbaar is om deze dijk te verlagen.

Hoe groot is de afstand van de flats tot de vijver?

Deze afstand varieert per flat van iets meer dan 100 meter tot meer dan 200 meter. De boot vaart echter niet geheel door tot de rand van de vijver, maar keert al eerder. Alleen bij wedstrijden probeert men zo ver mogelijk door te varen.

Er werd verteld dat er licht vervuilde grond in het gebied zit. Een van de aanwezigen is van mening dat er niet zoiets bestaat als licht vervuilde grond. Vervuild is vervuild. Bram Doeven legt uit dat het gebied ooit is ingericht als stort voor categorie 1-grond. Hier is indertijd een vergunning voor verleend in het kader van de wet milieubeheer. De gestorte grond is afkomstig van diverse werken binnen de gemeente. Tegenwoordig is er bij veel tuinen en parken in de stad sprake van categorie 1-grond. Dit is bijvoorbeeld het geval als er veel puin doorheen zit. Binnen de grenzen van het stort mag de grond worden verplaatst,

Er is door de omwonenden ook grond met bruine vlekken aangetroffen in het gebied. Is dit ook een teken van vervuiling? Bram Doeven vertelt dat deze bruine grond vaak wijst op de aanwezigheid van ijzer in de bodem. Wanneer de grondwaterstand daalt, oxideert het ijzer (roesten) en kleurt de bodem bruin. Dit is geen verontreiniging maar een natuurlijk proces. Door de aanwezigheid van kwel kan er ook een op olie lijkend filmpje op de sloot drijven, . Het door omwonenden opgemerkte laagje is waarschijnlijk ook ontstaan door dit oxidatieproces. Het is een algemeen voorkomend verschijnsel.

Is er nog ruimte voor andere vormen van recreatie op de plas? Komt er misschien ook een strandje om te zwemmen? Het is de bedoeling dat ook anderen gebruik kunnen maken van de plas, bijvoorbeeld om te vissen of

als hondenstrand. Hierover moeten nog wel afspraken worden gemaakt. Er moeten duidelijke regels zijn over de tijden dat de waterskivereniging het recht heeft om te varen en de momenten dat anderen hier mogen recreëren. De vijver zal niet worden ingericht als zwemvijver, omdat bij zwemwater moet worden voldaan aan zeer hoge waterkwaliteitseisen. Dit vraagt om maatregelen waaraan niet kan worden voldaan. Het water is van goede kwaliteit. Voor het zwemmen wordt verwezen naar de nabij gelegen Ruskenveense Plas.

VRAGEN EN OPMERKINGEN OVER WATERSKIVERENIGING VARIA SKI

Hoeveel boten heeft de vereniging?

Er is één boot waarmee wordt gevaren, daarnaast is er een reserveboot die nodig is bij wedstrijden.

Hoeveel pk heeft de waterskiboot?

De boot heeft 260 pk.

Waarom wordt er geen kabelbaan aangelegd voor het waterskiën i.p.v. het varen met een boot?

Een kabelbaan is niet geschikt voor gehandicapten.

Hoe vaak wordt er gevaren en op welke tijden?

Het seizoen loopt meestal van Koninginnedag tot eind oktober. Bij mooi weer hoopt men iedere dag te kunnen varen. Op deze dagen wordt er 's middags en 's avonds gevaren tot het donker wordt. Wanneer het schemerig is kan er al niet meer worden gevaren. Ook komt het voor dat er mensen zijn die 's ochtends willen waterskiën.

4

Is de vijver geschikt voor wedstrijden?

Ja, deze voldoet aan de eisen voor een internationale baan.

Een aantal bewoners van de flat aan de Siersteenlaan is bang dat er bij evenementen auto's op het terrein naast de flats geparkeerd worden. Hoe wil men dit voorkomen? Herman Lubbers geeft aan dat bezoekers van Varia Ski waarschijnlijk zo dicht mogelijk bij de ingang van het terrein willen parkeren. Varia Ski heeft een parkeerplaats bij de ingang die voldoende ruimte biedt aan alle leden. Bij evenementen kan er geparkeerd worden aan de weg die naar de skivijver toe loopt. Hier is

volgens Jan van de Bospoort nog veel mogelijkheid om te parkeren.

Bij internationale wedstrijden zou er indien nodig uitgeweken kunnen worden naar een leeg grasland. Herman Lubbers vertelt dat er vooralsnog geen maatregelen worden genomen voor het parkeren, maar hij neemt de opmerking wel mee bij de uitvoering van het plan.

Veel aanwezigen maken zich zorgen om het geluid dat Varia Ski zal produceren. Een aantal mensen geeft aan dat zij vanuit de flat mensen buiten op een bankje horen praten. Het geluid van de waterskiboot zal dan zeker goed te horen zijn. Hoeveel geluid produceert de boot?

Marc Woudstra: Het geluid van de waterskiboot van Varia Ski is niet vergelijkbaar met dat van een speedboot of waterscooter. De motor produceert namelijk weinig geluid. Het is vooral het opspattende water dat hoorbaar is. Er is een onderzoek gedaan door De Milieudienst op het Hoornsemeer. Deze locatie was vergelijkbaar met de toekomstige situatie in het Westpark omdat er werd gemeten bij de flats die langs het water liggen. Hieruit bleek dat het geluid dat de waterskiboot van Varia Ski produceert onder de grens van 50 dB (op de gevel) blijft. Dit valt binnen de grenzen van de Wet Geluidhinder.

Varia Ski moet zich houden aan de Wet Geluidhinder. Wanneer omwonenden in de toekomst overlast ervaren kunnen zij dit melden bij de Milieudienst. Deze dienst zal dan op de locatie metingen uitvoeren om het geluidsvolume vast te stellen. Varia Ski zal zich indien nodig aan de geluidseisen moeten aanpassen.

Naast het geluid van de boot verwachten de aanwezigen ook overlast te ondervinden van de evenementen. Hoe vaak vinden er grote evenementen plaats en wordt er dan gebruik gemaakt van luidsprekers?

Voor de evenementen moet er een vergunning worden aangevraagd. De wedstrijden die Varia Ski hoopt te organiseren zijn: 1x per jaar clubkampioenschappen; 1x per jaar een nationale wedstrijd;

1x per 3 jaar een internationale wedstrijd. De clubkampioenschappen is een kleinschalig evenement. Bij de internationale wedstrijden is er sprake van een groot evenement, maar ook dan is het niet vergelijkbaar met andere vaak veel populairdere sporten. Waterskiën is nog steeds geen grote sport.

Woudstra raadt de aanwezigen aan om eens bij Kaap Hoorn te kijken wanneer daar in de buurt wordt gewaterskied. Men kan dan ervaren of het geluid hinderlijk is en hoe hard het klinkt.

Een van de aanwezigen geeft aan dat hij bang is dat de buurt er niet meer

vanaf komt als alles er eenmaal ligt.

AFSLUITING

Herman Lubbers sluit de avond af en bedankt iedereen voor hun aanwezigheid. De mensen die de presentielijst hebben getekend krijgen een verslag thuisgestuurd.

Afdeling Juridische Zaken, Parkeren en Vastgoed

Bezoekadres
Gedempte Zuiderdiep 98

Postadres
Postbus 7081
9701 JB Groningen

Aan

Datum 14-11-2012
Informatie H. Lübbers
Onderwerp Inloopavond Westpark

Bijlage(n) -
Tel. (050) 367 81 13

Kenmerk RO12.3378821
Fax (050) 367 83 99

Geachte heer/mevrouw,

Graag nodigen we u uit voor een inloopbijeenkomst over de Visie Westpark 2012 en het ontwerp-bestemmingsplan "Westpark". De bijeenkomst vindt plaats op **26 november 2012** tussen **17.00 en 19.00** uur in 't Vinkhuys aan de Diamantlaan 94 te Groningen.

De visie Westpark 2012, die in juni is vastgesteld, is tot stand gekomen in overleg met de wijkraden van Hoogkerk, Vinkhuizen en de Held. Afsproken is om de inspraak voor de visie en de vertaling daarvan in het nieuwe bestemmingsplan Westpark gelijktijdig te houden.

Sinds de wijziging van de Wet ruimtelijke ordening in 2008 is de gemeente verplicht bestemmingsplannen om de 10 jaar te herzien. Daarom is onlangs een concept-bestemmingsplan voor het Westpark en omgeving gemaakt dat een actueel kader biedt. De bestaande planologische rechten zijn zoveel mogelijk gerespecteerd en voor het Westpark biedt het ontwikkelmogelijkheden die passen bij het groene karakter van het park en die grotendeels ook in het oude bestemmingsplan toegestaan werden.

De inloopbijeenkomst wordt georganiseerd zodat alle omwonenden kennis kunnen nemen van de Visie en het ontwerpplan. U bent hiervoor van harte welkom.

Wilt u eerst de Visie Westpark en het bestemmingsplan bekijken? Dat kan vanaf vrijdag 23 november a.s. op www.gemeente.groningen.nl/bestemmingsplan. Door te zoeken op 'bestemmingsplan Westpark' komt u bij de pdf-bestanden. De Visie Westpark is een bijlage bij het bestemmingsplan.

Het ontwerp-bestemmingsplan ligt ter inzage vanaf 23 november 2012 tot en met 3 januari 2013. In deze periode kunt u schriftelijk een zienswijze over het ontwerp-bestemmingplan indienen. Voor een mondelinge zienswijze kunt u in deze periode een afspraak maken met de dienst RO/EZ. De exacte informatie hierover kunt u vinden in bijgevoegde bekendmaking.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,
namens hen, concerndirecteur Groningen,
namens deze,

J. L. Haks,
hoofd afdeling Juridische Zaken, Parkeren en Vastgoed